

285

הוצאת אמונה
ברוקלין נוא יארק,
שנת תשמ"ז לפ"ק

נעזרת השם יתברך

ספר משניות מסכת תמורה

עם פירוש הנשר הגדול רבינו עובדיה מברטנורא
והוספנו גם כן פירוש המשנה בלשון אשכנז עברי טייטש
בשולי היריעה המפרש ומבאר כל דברי רבותינו ז"ל
בעלי המשנה בקיצור נמרץ, עם פירוש הרע"ב, למען
יבינו כל עם בני ישראל את התורה שבעל פה הנמסרה
לנו על הר האלקים על ידי משה נביאו נאמן ביתו.

והתועלת הפירוש ועל מה ראינו על ככה לעשות את
הפירוש הזה כבר מלתנו אמורה והודענו זאת בשבטי
ישראל על ידי המודעה אשר הוספנו בלשון הקודש וגם על
עברי טייטש, גם נדפסה הקדמה בהתחלת כרך א'.

הוצאת אמונה

ברוקלין נוא יארק, שנת תשמ"ו לפ"ק

ערכין פרק ה

רבינו עובדי' מברטנורא קצ

נאלת עולם תהיה ללוים :

בסוף שנה כבתי ערי תומם של ישראל. ולא
שדות מכרו חין לריבין לעמוד ביד הלוקח ב'
שנים חלל גואל ים מיד חס ירלו :

נשלטה מסכת ערכין

סליק מסכת ערכין

מסכת תמורה

הכל ממירים. אחד אנשים ואחד נשים. לא שאדם רשאי להמיר אלא שאם המיר מזכר וסופג את הארבעים. הבהנים ממירים את שדהם וישאל ממירים את שלהם. אין הבהנים ממירים לא בחמאגא ולא רשאי להמיר. דכא כתיב לא ימיר. מומר. נהפסת עליה קדושה ושתיהן קדושות. וסופג את הארבעים. לוקח על לאו דלא ימיר ואע"ג דלאו שאין בו מעשה הוא. דקי"ג כל לאו שאין בו מעשה חין לוקח עליו חוץ מנכר וימיר ומקלל את חברו בשם. וא"ל לאו הנהך לעשה כול. דכתיב וסיס הוא ותמורתו יכיס קדש. ואין לוקח על לאו הנהך לעשה. ו"ל דשחתי סכא סהלאו כולל יותר מן העשה שבו. שכל מימיר לוקח ואין כל מימיר עושה תמורה. שחתי שותפים ולכור חין עושין תמורה. וכיון דאין סוגש שום ללאו לא מקרי לאו הנהך לעשה. הבהנים ממירים את שלהן. קרבנות שהפריש הכסן להקריב לעלמי חס המיר בו סכסן מתחיים בתמורה. לא בחטאת ולא באשם. שנתן לו ישראל שיקריב לו חס המיר בו סכסן חין עשה תמורה על ידו דכא חין לו חלק בו אלא משעת הקטרת המורין ואילך וכן כבשר

אויס לייזין (שנאמר) ווארום עס שטייט אין פסוק (נאולת עולם תהיה ללוים) אאייביג אויס לייזונג נאר זיין צוא דיא ללוים. דיא פהנים אונג ללוים פוענין אאייביג אויס לייזין ואזוי וויא פריער שטייט:

פרק א. א. הכל ממירין אלע מענטשן און וויא טאהשין אום אקרען אויף איין אנדער פהמה. וויא זאגן דיא פהמה פון חולין זאל זיין אום גיטאהשט אויף דעם קרען. ווערט דיא פהמה פון חולין אויף הייליג און וויא דער קרען (אחר אנשים ואחד נשים) סיי אנדער האט גיטאהשט אים סיי אנדער האט גיטאהשט. ווערט ארץ דיא פהמה פון חולין הייליג (לא שאדם רשאי להמיר) גיט אפענטש מעג אומטאהשין (אלא שאם המיר מזכר) נאר אויב קען האט אומגיטאהשט. זענען ביידע הייליג וסופג את הארבעים אונג קען שלאגט אים פערציג פהמות. ווייל ער האט עובר גיווען אלאו. לא ימיר קען קאר גיט אום טאהשין אקרען אויף אפראמע פהמה (הבהנים ממירים את שלהם) אויב אהבן האט אפ גישיירט אקרען פאר זיך. אונג ער האט דעם קרען אומגיטאהשט אויף איין אנדער פהמה. זענען ביידע פהמות הייליג (וישאל ממיר את שלהם) אונג אויב איז אקרען האט אפ גישיירט אקרען פאר זיך. אונג ער האט דעם קרען אומגיטאהשט אויף איין אנדער פהמה. זענען ביידע פהמות הייליג (אין הבהנים ממירים לא בחטאת ולא באשם ולא כבכור) אויב איז אקרען האט גיגעבן צוא אהבן אפראמא אדער אשם אדער אפכור. אונג אהבן האט גיזאגט אויף זיין קרען ער זאל זיין אומגיטאהשט אויף דעם פהמה אדער אויף דעם אשם

תמורה פרק א

באשם ודא בבכור. איז יוחנן בן גוריון. וכי מפני מה אין ממירים בבכור. אל ר"ע חטאת ואשם מתנה לכהן. ותבכור מתנה לכהן. מה חטאת ואשם אין ממירים בו. אף הבכור לא ימירנו בו. אל ר' יוחנן בן גוריון מה לי אינו ממיר בחטאת ובאשם. שאין זכין בהן בחייהם. תאמר בבכור שזכין בו בחייו. אל רבי עקיבא והלא כבר נאמר (ויקרא יז) והיה הוא ותמורתו יהיה קדש. היכן קדושה חלה עליו. בבית הבעלים. אף תמורה בבית הבעלים

וחץ אדם מהמים בדבר שאינו שלו: ולא בבכור. שנקט לו ישראל: וכי כפני מה אין הבהנים ממירים בבכור. וכלא כולו של כסן סוף. ומחייס טהא לו. ולכן ישראל מחכר בו: מה חטאת ואשם אין ממירין. דסאל דלא פשיטא לן דלון סכסכים זוכים כסן אלא מכסמיה ואשם כלומר דין: נה לי איש ממיר בחטאת ואשם. כלומר דין: כהן כהנים ממירין בחטאת ואשם כו': והיה הוא ותמורתו מקיים וממיר להקדש פלמו: היכן קדושה חלה. על ספק: בבית בעלים: אף תמורה. לא חמול. אלא בבית בעלים. אלא בבית כסן לא חיילא לגמרי סלכך אמן כסן ממיר בבכור.

אשם אדער אויף דעם בכור. איז דאס גיט אויפגאהשטן. ווייל דער חטאת אונדזער אשם אונדזער בכור איז גיט זייער. קען ער גיט אויפגאהשטן זיין קרבן אויף דא קרבנות (אמר רבי יוחנן בן גוריון) האט רבי יוחנן בן גוריון געזאגט (וכי כפני מה אין ממירים בבכור) פאר דאס זאל אפילו גיט קענען אויפגאהשטן זיין קרבן אויף דעם בכור וואס איזשאל דאס אים געגעבן. דער בכור גייער דאך צום כהן אין גאנצן ווען ער געבט נאך נאכער. רבי עקיבא האט רבי יוחנן געזאגט צו רבי יוחנן נאכער וואס אשם גיט דער: דאך צום כהן אפמאך. ער זאל עסן פון זיין פלייש ויהבכור ספקה לכהן אונדזער דעם בכור גיט אויף דער אישאל אפמאך צום כהן (מה חטאת ואשם אין ממירים בו) וויא דער כהן קען גיט אויפגאהשטן זיין קרבן אויף חטאת אדער אויף אשם וואס איזשאל האט אים געגעבן נאך הבכור לא ימירנו בו) אזוי קען גיט דער כהן אויפגאהשטן זיין קרבן אויף הבכור וואס איזשאל האט אים געגעבן (אמר ר' רבי יוחנן בן גוריון) דאס רבי יוחנן בן גוריון געזאגט צו רבי עקיבא (מה לי אינו ממיר בחטאת ובאשם) דו ווייסט פאר וואס דער כהן קען גיט אויפגאהשטן זיין קרבן אויף חטאת אדער אויף אשם (אשם וואס זיין כהן פתוחה) ווייל דער כהן איז גיט זוכה דעם חטאת אונדזער דעם אשם ווען זיין לעבן. דאך אזוי זאגט וויא זיין לעבן גייערן וויא צום בעל הבית. אונדזער אפגעקדע פהסא קען מען גיט אויפגאהשטן (תאמר בבכור שזכין בו בחייו) אדער דעם בכור האט דער כהן זוכה געווען ווען ער געבט. וויבאלד דער כהן קענען אויפגאהשטן זיין קרבן אויף דעם בכור. דער בכור זאל זיין אזוי הייליג וויא דער קרבן אפער לו רבי עקיבא האט רבי עקיבא געזאגט צו רבי יוחנן (הלא כבר נאמר) עס שייט דאך אין פסוק וזהו הוא תמורתו. וזה קודש דער קרבן אונדזער פהסא וואס מען האט גיטאגשט אויף דעם קרבן זאגן ביינע זיין הייליג (היכן קדושה חלה עליה) וואס איז דער קרבן הייליג געווארן (בבית הבעלים) ביא דעם בעל הבית און שמוע נאך תמורה בבית הבעלים אזוי דא פהסא וואס ווערט גיטאגשט אויף דעם קרבן. ווערט אפגעקדש גיט הייליג פידן זיין ווערט גיטאגשט ביא דעם בעל הבית און שמוע. אדער אזוי וואס ווערט גיטאגשט ביא דעם כהן און שמוע ווערט זיין גיט הייליג. וויבאלד קען גיט דער כהן קאגשטן זיין קרבן אויף דעם בכור וואס איזשאל

רבינו עובדי' תמורה פרק א מברמנורא קצא

אכל ישראל אס סרי ט נחפס בקדושה שסרי ואיזה טוב ברע . כלומר איסורו של קדש
 ברשותו חלס הקדושה על כבודו . וכל כר ע : דעניד תמורה . כל שקדש סקדשו אס מוטו .
 ב ממירין מן הבקר על הצאן וכו' . דכתיב אכל קדש מוטו אס סקדשו דלס חלס עליו
 בסמס כנסמס ולאן ובקר זכרים ונקיות כלסו קדושה . לא עניד תמורה . מדכוס מלי למכתב
 בסמס מקרו : טוב ברע . טוב של חולין . לא ימיר אוחו ברע
 על קדש . ואס סמר ימיר וגו' . אלמלס כעלי מומין ככדי חמורס . ואכמל כוס חיילס
 חמורס . דכתיב לו רע ימיר . דמסמט כעל מוס של חולין
 כחס של קדש :

ב ממירין מן הבקר על הצאן ומן הצאן על הבקר . מן הכבשים על העזים ומן העזים על הכבשים . מן הזכרים על הנקבות ומן הנקבות על הזכרים . מן התמימים על בערי מומין ומבערי מומין על התמימים . שנאמר (ש) לא יחליפנו ולא ימיר אותו ט ב ברע או רע בטוב . איזהו טוב ברע בעלי מומין שקדש הקדישן טוב ברע בעלי מומין שקדש הקדישן :

האם אים גיגעפין . אפער אז דער ישראל האט גיטאדשט זיין קרבן אויף דעם בבור
 איידער גר האט אים גיגעפין צום כהן . ווערס דער בבור הייליג אזוי וויא
 דער קרבן . אדער דער כהן האט גיטאדשט זיין קרבן אויף זיין בבור וואס אז
 גיבארין גיבארין פון זייער בהמות . אז אויך דער בבור הייליג אזוי וויא דער קרבן
 ווערס : ב (ממירין מן הבקר על הצאן) מען מעג טאהשין אקרבן אויף שפעסין .
 אויב דער קרבן איז אקרב אונ מען האט אים גיטאדשט אויף אפעס . זענען ביידע
 הייליג (מן הצאן על הבקר) אונ מען מעג טאהשין שפעסין אויף אקרבן (מן הבקר
 על העזים) מען קען טאהשין שפעסין אויף זייער (מן העזים על הבקר) אונ מען קען
 טאהשין זייער אויף שפעסין (מן הזכרים על הנקבות) מען קען טאהשין אקרבן אקרב
 אויף אקרב אקרב (מן הנקבות על הזכרים) אונ מען קען טאהשין אקרבן אקרב
 אויף אקרב אקרב (מן התמימים על בערי מומין) מען קען טאהשין אקרבן וואס איז
 גאנץ אן אפעלער . אויף אקרב אונ האט אפעלער וואס מען על התמימים אונ
 מען קען טאהשין אקרבן וואס האט אפעלער . אויף אקרב אונ האט גיט קיין
 קעלער (שנאמר) נארום עס שטייט אין פסוק לא יחליפנו ולא ימיר אותו טוב ברע אז
 רע כמות מען זאל גיט אונטאדשין אקראכטע בהמה אונטע וואס האט גיט קיין
 אפעלער אויף אפעלכטע בהמה אקרבן . וואס האט אפעלער . אונ זאל גיט אונטאדשין
 אקראכטע בהמה אפעלכטע וואס האט אפעלער אויף אונטע בהמה אקרבן וואס האט
 גיט קיין אפעלער . אונ אויב מען האט אונטאדשט זאלין זיין ביידע הייליג (אין)
 טוב ברע (וועלכער קרבן וואס האט אפעלער אז מען האט אים אונטאדשט אויף
 אקראכטע בהמה . אז דער דין אז וויא ביידע זענען הייליג (בעלי מומין) שקרב
 הקדישן את מוקד נאר אויב זענען מען האט גיטאדשט דא בהמה פאר אקרבן האט
 דא גיט גיהאט קיין אפעלער . דער גאנץ האט דער קרבן קעקשען אפעלער . אונ
 מען האט אים אונטאדשט אויף איין אקרב בהמה . זענען ביידע הייליג . אפער

מוס קדש שסוקדש. חין עושם תמורה :
 סמירין א'. של חולין [כב'] דקדש כגון שלחמ
 כרי זס תחת חלו : וב'. לחולין בל' דקדש .
 כגון כרי חלו תחת ו' : כה הוא מיוחד .
 דכתיב הוא . ולחין כלכס כר' : ג' אברים
 בעובר . אברים דחולין בעוברים דקדש .
 שלח חמר חסא רגל כסמס ו' . תמורת עובר
 סקדש שבממי כסמס ו' . חין סקדושה חלס על
 סלכר : ולא עוברים באברים . שלח חמר
 כרי עובר שבכסמס חולין ו' תמורת רגל של
 כסמס קדש ו' . חין סביבר קדש : ולא עיברי' ואברים . של חולין בשלמים דקדש : ולא
 שלמים . לחולין בעוברים ואברים של קדש : סמירין אברים בשלמים . חמר כרי רגל כסמס

אז דיא ביהקה קאט גיהאם אפערער איידער קען קאט איר גיהיליגט פאר אַרְרָן .
 דער גאד אז דיא ביהקה איז געווארן אַרְרָן . קאט קען איר אומגעהאָרשט אויף
 איין אַרְרָן ביהקה איז דיא ביהקה גיט הייליג (ממירים אַחד בְּיָנֵים) אז קען טאהשט
 איין ביהקה פון חולין אויף צוויי קרָבנות (שְׁנַיִם בְּאֶחָד) אַדער אז קען טאהשט
 צוויי ביהקות פון חולין אויף איין קרָבן (אֶחָד בְּאֶחָד) אַדער אז קען טאהשט איין
 ביהקה פון חולין אויף הונדערט קרָבנות (מֵאָה בְּאֶחָד) אַדער אז קען טאהשט הונדערט
 ביהקות פון חולין אויף איין קרָבן . זענען אַרְרָן ביהקות הייליג . רבי זקען זאָגט
 נאָך ממירים אַלס אַחד בְּאֶחָד עס ווערט אַרְרָן גיט הייליג שידין ער טאהשט
 איין ביהקה פון חולין אויף איין קרָבן (שְׁנַיִם) וואָרט עס שטייט אין פסוק (וְהָיָה הוּא
 וּתְמִיתוֹ) דער קרָבן און דיא ביהקה פון חולין וואָס קען קאט אויף איד געהאָרשט .
 זאָלן בייַדע זיין הייליג (מה הוא מיוחד) אזוי וויא דער קרָבן באַרף זיין איינער .
 וואָרט עס שטייט "הוא" ער" איז דאָך איינער (אף תְּמִיתוֹ מיוחדת) אזוי דיא ביהקה
 פון חולין וואָס קען טאהשט אויף איר . באַרף אויך זיין גאָר איינע : ג' נאָך ממירן
 אַכּרִים (עוברים) אויב קען קאט גיזאָגט דיא גלידער וְלִמְשָׁל דיא פוסו פון דיא ביהקה
 פון חולין . זאָל זיין אומגעהאָרשט אויף דיא קאָלב וואָס אין בויד פון דעם קרָבן . ווערט
 גיט הייליג דיא פוס (ולא עוברים בְּאֶכְרִים) און אויב קען קאט גיזאָגט דיא קאָלב וואָס
 אין בויד פון דיא ביהקה פון חולין . זאָל זיין אומגעהאָרשט אויף דיא גלידער וְלִמְשָׁל
 אויף דיא פוסו פון דעם קרָבן . ווערט גיט הייליג דיא קאָלב (ולא אַכּרִים וְעוברים
 בְּשִׁלְחִים) און אויב קען קאט גיזאָגט דיא גלידער וְלִמְשָׁל דיא פוסו פון דיא ביהקה
 פון חולין . אַדער דיא קאָלב וואָס אין בויד פון דיא ביהקה פון חולין . זאָל זיין
 אומגעהאָרשט אויף דעם גאנצן קרָבן . איז דיא גלידער און דיא קאָלב גיט הייליג
 (ולא שְׁלָמִים בָּהֶן) און אויב ער קאט גיזאָגט דיא גאנצע ביהקה פון חולין זאָר זיין
 אומגעהאָרשט אויף דיא גלידער וְלִמְשָׁל אויף דיא פוס פון קרָבן . אַדער אויף דיא
 קאָלב וואָס אין בויד פון קרָבן . איז דיא גאנצע ביהקה גיט הייליג . רבי יוסי זאָגט
 (ממירים אַכּרִים בְּשִׁלְחִים) אויב קען קאט גיזאָגט דיא גלידער וְלִמְשָׁל דיא פוסו כּוּן דיא
 ביהקה פון חולין זאָל זיין אומגעהאָרשט אויף דעם גאנצן קרָבן . ווערט הייליג דיא
 גאנצע ביהקה פון חולין (ולא שְׁלָמִים בְּאֶכְרִים) אַדער אז קען קאט גיזאָגט דיא גאנצע

חולין ו' תמורה בהמה קדש ו'. חלס תמורה ונפל מן הסדומע למקום אחר בעיני מלאך
 על סכר ופסעם לס ככל הסכסם וסויל מן החולין לפי מה שיש תרומה בהסם ו' של
 תמורה כולם וקריבם: ולא שלמים בהן. דאין דמוע ולא בעיני מלאך סאס כנגד כל אוחס
 כח באבר א' של בהמה קדש לעשות תמורה: סאס של דמוע שאינס נחשב כולם תרומס
 והלא בסודשים. שלמים באברין. אד' יוסי והרא ואין המחוסין מחסין
 בתחלתם קדש כשומ' בסוקדשין. האומר רגלה של זו עולה. אלא לפי חשבון עיס'
 רגלס של זו עולה: כורה עולה. אף כשיאמר רגלה של של חולין שנתחלס
 בלה עולה. כד לפיכך וזתחת זו. תהא כורה תמורה תחתיה: בשאור של תרומס סמי
 נקרא דל' (ויקרא כז) אין המדומע מדמע אלא רפי כולם אסור לזרים ולס
 כל אשר יתן ממנו לס' חשבון. ואין המחוסין מחסין אלא נפל מלוחס מיסס
 יסיס קדש. כסכסא חסבון. ואין המחוסין מחסין אלא לחוך עיסס אחרת של
 אומר יסיס קדש לרבות את כולם. והלכס כח"ק: ד' אין חולין ותמלחס. אינס אסרחס אלא לפי חשכין
 המדומע מדמע אלא לפי חשבון. סאס של שאור של תרומס שנתערב כס. ולא מחסרס
 תרומס שנפלה לפחות ממלא חולין ומדמעו אחרוס. אלא"כ נפל כס מן סכאנסס שיעור

בהסס פון חולין נאל ויין אוקניטאהשט אויף דיא גלדער ולקשיל אויף דיא פוס
 פון קרבן. איז דיא גאנצע בהסס גיט הייליג (אמר רבי יוסף) האט רבי יוסי ניקאנס
 והלא בסוקדשין אין אנהייב ווען מען הייליגט אבהסס ויא נאל ווערין אקרבן והאמר
 כלה של זו עולה און מען נאנט דיא פוס פון דיא בהסס נאל ויין אעולה (בבלי
 עולה ווערט דיא גאנצע בהסס אעולה (אף כשיאמר רגלה של זו תחת זו) אזוי בארף
 ויין אז ער נאנט דיא פוס פון דיא בהסס פון חולין נאל ויין אוקניטאהשט אויף דעם
 קרבן (תהא כולה תמורה תחתיה) נאל דיא גאנצע בהסס פון חולין ויין אוקניטאהשט
 אויף דעם קרבן. און דיא בהסס פון חולין נאל ויין אין גאנצין הייליג: ד' (אין המדומע
 סדמע אקרא לפי חשבון דיא צו מיששע תרופה צו מישט גאר אזוי וויא דער רעכענעג
 איז. אויב אסאפ תרופה איז אריין גיפאלן אין גיין און גינציג מעפ חולין. און
 די תרופה איז אויס געמישט גווארן מיט די חולין. איז גווארן צו נאמען הונדערט מעפ. ווי
 הונדערט מעפ הייסט מדומע. צו מישט תרופה מיט חולין. נאכן מיר אז יעדער סאפ תבואה
 וואס מען געמיט ארויס פון דיא צו מיששע. איז אין אים דא גיין און גינציג חלקים
 חולין און איין חלק תרופה. און אז דער סאפ מדומע איז אריין גיפאלן
 אין אנדערע תבואה. בארף גיט ויין הונדערט מעפ היינע חולין מבטל צוא ויין דעם סאפ
 מדומע. גאר אויב אין דיא היינע חולין איז דא צוא דעם סאפ מדומע נאר אהונדערט חלק
 פון אסאפ. ווערט דער הונדערט חלק תרופה וואס אין סאפ מבטל. און אין גאנצין הייסט
 חולין. ווארום איין חלק תרופה ווערט מבטל אין הונדערט חלקים חולין וואס בסודשין סכסין
 אלא לפי חשבון דיא נאענע טיין מאכט גאר נאער אזוי וויא דער רעכענעג איז. ופאר
 צייטן האט מען גיט גינצערט טיין מיט היינען. גאר מען האט גינעסען אשמיקול טיין און
 מען האט איר גלאזט לינען אזוי לאנג ביז ויא איז נאער גינענדיק פון ויר אהיין. און פון
 דיא טיין פלעגט מען שניידן שניי גלאך און אריין לייגן אין אנדערע טיין. און דיא
 שמיקול נאענע טיין פלעגט נאער מאכן דיא אנדערע טיין. נאנט דיא משה אויב מען
 האט גינעסען אשמיקול נאענע טיין פון תרופה און מען האט מיט איר נאער גימאכט

גדול כל כך שיש בשאור של תרומה המעורב חשבון שמחשבים סכמים שמסן נפלו ג' לוגין בם כדי לחמך האחרונים בלא לרדף החולין מים למקום ומינין אותן אם הם ג' כלים או המדומעים: ואין מים שאובים פוסלים את פחות פוסלים את המקוה. ואם מג' כלים המקוה אלא לפי חשבון. מקום שיש בו כ"א ולמעלה אין פוסלן. ומתני' ר' יוסף בן חוני סאליס מי גשמים ממלא בכחף י"ט סאיון פוסקין למקום דרך המערה וכן עסור וכו' ג' דג' א"ל אין מי חמאת נעשין מי חמאת. הלכס: ה אין מי לוגינים שאלוין פוסלן אלא עם כותן אפר. אין בית הפרס המאח נעשין מי חמאת אלא עם כותן אפר. עושה

כשרה כשהיא דרך המערה וזוהי שם בראשונה רוב שיעור מקום שהוא כ"א סאין מי גשמים. וסייג לפי חשבון. דאין שאלוין פוסלים המקוה כשהן דרך המערה. אלא ח"כ הן עשרים סאליס מים שאלוין שאין שם רוב שיעור מקוה ממי גשמים. כך נראה פי' מבנה זו. וכן פירשתי בנמס' תרומות פ' סאליס תרומה. אבל בגמ' ס"פ לפי חשבון כלים שאין ג' לוגין מים שאלוין פוסלים את המקוה אלא כ' נפלו למקום מג' כלים או פחות אבל אם נפלו מד' כלים או יותר אין פוסלים וסייג דקאמר ואין מים שאלוין פוסלים את המקוה אלא לפי

אמרי' פון חולין. דער גאד האט מען מיט דיא הייג פון חז"ן. זאגער גימאכט גאד זאגייג פון חולין. איז דער דין אויב אין דיא שטיקל זאגער הייג פון חולין. איז געווען אשטיקל זאגער הייג פון דיא תרומה. אונ דיא שטיקל זאגער הייג פון דיא תרומה און דיא חולין. וואלט אויך געקענט זאגער מאכין דיא אנדערע הייג פון חולין. ווערט די אנדערע הייג פון חולין אזוי וויא תרומה. אונ אויב דיא שטיקל זאגער הייג פון תרומה אללין און דיא ערשטע חולין וואלט גיט געקענט זאגער מאכין דיא אנדערע חולין. גאר היידע צו זאמען ודיא תרומה מיט דיא חולין מאכין זאגער דיא אנדערע חולין. איז די אנדערע חולין מותר וואן המים שאובים פוסלים את המקוה אלא לפי חשבון דער דין איז אויב עס פאלט אריין אין המקוה דבייא לוגין גישעפטע וואסער. ווערט דיא מקוה פסול. דאס איז גאר אויב דיא דבייא לוגין וואסער געגען אריין גיפאלן פון איין גלי. אדער פון צוויי גלים. אדער פון דבייא גלים. אדער אז דיא דבייא לוגין וואסער געגען אריין גיפאלן אין מקוה פון פיר גלים אדער פון גאד מער. ווערט גיט פסול דיא מקוה. דאס מיינט דיא מקוה גישעפטע וואסער מאכט אנדערש גיט פסול דיא מקוה. גאר אז מען העכונט דיא גלים. פון איין גלי אדער פון צוויי גלים אדער פון דבייא גלים. ווערט פסול די מקוה. אדער פון מער וויא דבייא גלים ווערט גיט פסול דיא מקוה ווערן ברעך בו: ה ואין מי חמאת נעשין מי חמאת אלא עם כותן אפר. דיא וואסער וואס מען שעפט און צוא דיא פרה אדוקה. ווערט אנדערש גיט הייליג גאר אז מען שיט ארויף דיא אש פון דיא פרה אדוקה אויף דיא וואסער. אדער אז מען גיט ארויף דיא וואסער אויף דיא אש. איז פסול אין בית הפרס עושה בית הפרס אפערד וואס אין איר איז געווען אדער. אונ מען ווייס

שדס שאבד צו האבן
שאין ידוע סיכן
כוא ומלא מענה
נכאן ומלא מענה
נכאן לחותו דרך
שרגילים ציי האקעה
למרוש שדוטיסן אכ

גיט ווא דער קבר איז. אונ מען האט דיא פֿעלד צוא האקערט. איז דיא גאנצע פֿעלד
 טמא ודיא פֿעלד הייבט בית הפרס. אונ אויב ער האט נאך אפאקל יתיאקערט דעם בית
 הפרס אונ פון בית הפרס האט ער גיצויגן דעם האקער אין דיא פֿעלדער
 וואס ארום דעם בית הפרס. דיא פֿעלדער וואס ארום דעם בית הפרס
 זענען גיט טמא. ווארום אפית הפרס מאכט גיט דיא פֿעלדער וואס ארום אים וויא
 זאלן אויך זיין אפית הפרס (ולא תרומה אחר תרומה) אויב צווייא שותפים האבען
 גיהאט הונדערט קארין תבואה. אונ איין שותף האט אפ גישיידט תרומה פון דיא
 תבואה. דער נאך האט דער אנדערער שותף אויך אפ גישיידט תרומה פון דיא זעלבנע
 תבואה. זענען ביידונם תרומה גיט קיין תרומה ועיין כהנע"ב ותינו ולא תבואה עושה
 תמורת אויב. ער האט גיזאגט אויף אפיהה פון חולין ויא זאל זיין אומגיטאקשט אויך
 אקרין. זענען דאך ביידע הייליג. אונ אויב דער נאך האט ער גיזאגט אויף איין אנדער
 פיהה פון חולין. ויא זאל זיין אומגיטאקשט אויף דיא גיטאקשטע פיהה וואס איז הייליג
 יוצאין. דיא אנדערע פיהה פון חולין ווערט גיט הייליג ולא תולד עושה תמורת אויב
 דער קרבן האט גיזאגט אפאלב. אונ ער זאגט די פיהה פון חולין זאל זיין אומגיטאקשט
 אויף דיא קאלב. ווערט גיט הייליג דיא פיהה פון חולין. רבי יהודה זאגט תולד עושה
 תמורת אז מען מאקשט אפיהה פון חולין אויף אפאלב פון אקרין. ווערט דיא פיהה
 פון חולין אויך הייליג (אפרו לו) האבין דיא חכמים גיזאגט צוא רבי יהודה תקרב עושה
 תמורת אז מען מאקשט אום אפיהה פון חולין אויף דעם קרבן אלזין. ווערט דיא פיהה
 פון חולין הייליג ולא תולד ולא תמורה עושה תמורת אפער אז מען מאקשט אום אפיהה
 פון חולין אויף אפאלב פון אקרין איז דיא פיהה גיט הייליג. אדער מען מאקשט אום
 אפיהה פון חולין אויף אפיהה וואס איז שוין גיזאקשט גיזאקשט אויף אקרין. איז דיא

תמורה פרק א

תמורה) עושין תמורה: ך העיפות והמנחות אינן עושין תמורה. שלא נאמר אלא בבהמה. הצבור והשיתפים אינן עושין תמורה. שנאמר (ויקרא כז) לא ימיר אותו. יחיד עושה תמורה לא הצבור ולא השותפים עושים תמורה. קרבנות בדרך הבית. אינן עושין תמורה. אמר ר"ש והלא המעשר בכלל היה ולמה יצא להקיש אליו. מה מעשר קרבן יחיד. יצאו קרבנות צבור. מה מעשר קרבן יחיד לרע. ולא ימירו. מס מעשר קרבן יחיד ועושה תמורה. אף כל קרבן יחיד עושה תמורה: יצאו קרבנות. לצבור וסחטתין דמעשר ליתס

עושה תמורה. ק"ל ממירין וחוזרין וממירין כנסמס אחת. ואפילו כנס כנסמס על כנסמס אחת של קדש בין כנס אחת בין כנסמס"ז כולן תמורה: ך שלא נאמר אלא בבהמה. ולא סמיר ימיר כנסמס כנסמס: ק"ש בדרך הבית אין עושין תמורה. דנני תמורה כחוב קרבן. וקדשי בוק סבית לא לקרי קרבן: אמר ר"ש והלא המעשר בכלל היה. ר"ש סבירא ליה דקדשי בוק סבית לקרי קרבן הלכך לא נפקא לן דלא עבדי תמורה. אלא מסכא: והלא מעשר בכלל היה. בכלל כל הקדשים דעבדי תמורה: ולמה יצא. דכחוב בדידים דעושה תמורה דכחוב גבי מעשר לא יבקר כי מוב ועושה תמורה. אף כל קרבן יחיד עושה תמורה:

אנדרעך ברהמ גיט הייליג: ך העופות והמנחות אינן עושין תמורה. אז מען ואנאט ויאט טויב פון חולין זאל זיין אומקאטאקשט אויף דיא טויב וואס איז אַרְבֶּן. אַדער מען ואנאט דיא מעהל פון חולין זאל זיין אומקאטאקשט אויף דיא מעהל וואס איז אַבְנֵי חֹתָם. דיא טויב פון חולין און דיא מעהל פון חולין ווערן גיט הייליג (שלא נאמר אלא בבהמה) ווארום דער דין פון אומקאטאקשין איז נאר גיאנט גיטארין ביא אַבְנֵי חֹתָם. אז מען טאקשט אַבְנֵי חֹתָם אויף אַבְנֵי חֹתָם. ווערן ביינע הייליג. אַדער גיט ביא קיין אַדער זאך וועגצבור וועגשטפן אינן עושין תמורה אז מען טאקשט אום אַבְנֵי חֹתָם אויף אַרְבֶּן וואס גיהער צוא אלע יודין. אַדער צוא שותפים. ווערט גיט הייליג דיא ברהמה (שנאמר) ווארום עס שטייט אין פסוק (לא ימיר אותו) ער זאל גיט אומקאטאקשין. און אז ער וועט אומקאטאקשין וועלן ביינע זיין הייליג. אז מען ואנאט ער מיינט איינעם יחיד עושה תמורה איין מענטש קען אומקאטאקשין זיין קרבן (לא הצבור ולא השותפים עושין תמורה) אַדער דעם קרבן פון אלע יודין. אַדער דעם קרבן פון שותפים קען מען גיט אומקאטאקשין (קרבנות בדרך הבית אינן עושין תמורה) אויב מען האט גיאנט דיא זאכין פון חולין זאלן זיין אומקאטאקשט אויף דיא זאכין וואס זענען גיט גיטארען מען זאל וויא פאר קיפּעו און מיט דיא געלט זאל מען פאר ריכטען דעם בית המקדש. ווערן גיט הייליג דיא זאכען פון חולין ווארום אין די תורה שטייט נאר אז אַרְבֶּן קען מען אומקאטאקשין. און דיא זאכען וואס זענען גיט גיטארען צום בית המקדש פארריכטען הייסט גיט-זיין קרבן ווערן דערעכט שגורם קדשי בדרך הבית נאמר רבי שבע) האט רבי זעמען גיאנט דיא זאכען וואס זענען גיט גיטארען צום בית המקדש פארריכטען. הייסן אויך קרבן. פון דעם וועגן קען מען וויא גיט אומקאטאקשין ווארום וועלא המעשר בכלל היה מעשר איז דורך גיטען אין כלל פון אלע קרבנות וואס מען קען וויא אומקאטאקשין (למה יצא) ווארום שטייט ביא מעשר פונדער אז מען קען אומקאטאקשין (למה יצא) מען זאל גיטען אלע קרבנות צוא מעשר (קרבן יחיד) אזוי וויא מעשר איז אַרְבֶּן פון איין מענטשין. ווארום שותפים געבן גיט קיין מעשר. און מען קען אים אומקאטאקשין. אזוי אלע קרבנות פון איין מענטש קען מען אומקאטאקשין (יצאו קרבנות צבור) אַדער דורך קרבן וואס גיהער צו אַדער דורך קרבן פון שותפים קען מען גיט אום טאקשין (מה מעשר קרבן מזהב) אזוי ווי מעשר איז אַרְבֶּן וואס מען איז אים מקריב אויפן מזבח.

תמורה פרק א ב

רבינו עובדי מברטנורא קצד

קרבו מזבח. יצאו קרבנות בדק הבית: פ"ב יט' בקרבנות היחיד מה שאין בקרבנות הצבור. ויש בקרבנות הצבור מה שאין בקרבנות היחיד. שקרבנות היחיד עושים תמורה. וקרבנות הצבור אינם עושים תמורה. קרבנות היחיד נוהגין בזכרים ובנקבות. וקרבנות צבור אינן נוהגין אלא בזכרים. קרבנות היחיד חייבין באחריותן ובאחריות נסביהם. וקרבנות הצבור אין חייבים (לא) באחריות ולא באחריות נסביהן. אבל חייבין באחריות נסביהן משקרב

בזבחות כדלמדין בפרק בתרא דמכורות (דף כו) יסיס לך ולא של שחפות: יצאו קרבנות בדק הבית דלע"ג דלקרי קרבן דלכתיב (במדבר לא) ומקרב את קרבן ה' איש אשר מלא כלי זכב אינו קרבן מנחה כמעשה. ודבק דלמדין לעיל קדשי בדק סבית לא לקרו קרבן סבתי נכי דקרבן ה' לקרו. קרבן לס' לא לקרו. כשאר קרבנות מנחה:

פרק ב יט' בקרבנות היחיד כו'. וקרבנות סלכור אין נוסבים אלא בנשים. לרובן עולות ועולס זכר הוא ואין מביאין שלמים אלא ככשי עולה דכרים ס'. ומטעם שלסן ממי כתיב כלסו שציר מטעם אחד: קרבנות היחיד חייבין באחריותן. כלומר יש מאות שקבוע לסן זמן שאפילו עבר זמן חייב חס עבר שמימי שלו חייב להקריב לאחר זמן. חלל קרבנות נכור שיש לסס זמן. חס עבר זמן כמל קרבנו: משקרב הובח. שחס קרב סוכח כזמנו. ולא קרבו נסכו עמו חייבין להקריבם אפי' מכלול ועל עשרים ימים. דלכתיב בפדסס פתח ככולסו מנחחס ונסכיסס לפיכך לימד לר מנחחס ונסכיסס של קרבנות נכור

אנו מעקעו אים אוסמאחשין. אזוי אלע קרבנות ווס מען איז מקריב אויף דעם מזבח קען מען אוסמאחשין יצאו קרבנות בדק הבית אפער דיא זאבין וואס זענען גייהיינגט גינארין צום בית המקדש פארקשען. קען מען גיט אוסמאחשין:

פרק ב א יט' בקרבנות היחיד מה שאין בקרבנות הצבור עם איז דא זאבין בייא דיא קרבנות פון איין מענשאשין. וואס זייא זענען גיטא בייא דיא קרבנות פון אלע יודין ויט' בקרבנות הצבור מה שאין בקרבנות היחיד) אנו עם איז דא זאבין בייא דיא קרבנות פון אלע יודין. וואס זייא זענען גיטא בייא דיא קרבנות פון איין מענשאשין (שקרבנות היחיד עושים תמורה) דיא קרבנות פון איין מענשאשין קען מען אוסמאחשין (וקרבנות הצבור אינם עושים תמורה) אנו דיא קרבנות פון אלע יודין קען מען גיט אוסמאחשין בקרבנות היחיד נוהגין בזכרים ובנקבות דיא קרבנות פון איינצעלנע מענשאשין זענען פון קהמות זכרים אנו פון קהמות נקבות וקרבנות צבור אינן נוהגין אלא בזכרים) אנו דיא קרבנות וואס גיהערין צו אלע יודין זענען נאר פון קהמות זכרים. אפער גיט פון קהמות נקבות וקרבנות היחיד חייבין באחריותן ובאחריות נסביהם דיא קרבנות וואס איין מענשאש דארף בריינגען. אפילו עם איז אויס גינעצט אציט ווען ער זאל זייא בריינגען אנו ער האט גיט גיבראכט ווען דיא צייט איז גינען. סח ער בריינגען נאך דיא צייט. דעם קרבן מיט דיא נסכים ודיא ווין אנו דיא מעהל וואס קען בריינגט צו עפער קרבן וקרבנות הצבור אין חייבים באחריותן ולא באחריות נסביהן אנו דיא קרבנות וואס מען דארף מקריב זיין פאר אלע יודים וזענן. אויב מען האט זייא גיט מקריב גינען אין דיא צייט וואס דיא הוזה האט גייהייסן. סאר מען זייא שוין גיט מקריב זיין. גיט דעם קרבן אנו גיט דיא נסכים (אבל חייבין באחריות נסביהן משקרב תבתי אפער אז מען האט מקריב גינען דעם קרבן אין דיא צייט.

קרבנים חפ' בליס. חפ' למחר. חס קרבן. כ"ג: אלא שזמנן קבוע. כלומר אין סעסס
הקרבן בזמנו ולא מדמנו להם ממחות וסככים. ולוי חלל בקציעות זמנן. לכל קרבן שזמנו
מקריבין אותן כשידמנו להם חפ' לאחר כמה קבוע. ואם עבר זמנן אין לו השלומים.
ימים: חביתו כדן גדול. דוחין שבת וטומאה. דוחה שבת וטומאה וסלכס כרבי מליר:
דכתיב בסו מנחת חובח. יש בקרבנות הצבור מה שאין
תמיד הרי לך כמנחה בקרבנות היחיד. שקרבנות הצבור
של תמידין שדוחה דוחין את השבת ואת הטומאה.
שבת וטומאה. דכתיב כתיב במועדו. חפ' ואלמרי' במועדו. חפ' בשבת חפ' בטומאה.
כתיב במועדו. חפ' שאלס סיו רוב סככים עמלים עושים אותו
בטומאה: פר יוה"כ. פרו של

נאר דיא נככים פון דעם קרבן האט מען נאר גיט מקריב געווען. מען מען דיא נככים
מקריב זיין פון אַעקן מען גיט בקרבנות צבור מה שאין בקרבנות היחיד) אונז עס איז
דא לאבן ביא דיא קרבנות פון אלע יודין. וואס זיין זענען גיפא ביא דיא קרבנות
פון איין מענטש (שקרבנות הצבור דוחין את השבת ואת הטומאה) דעם קרבן וואס
מען איז מקריב פאר אלע יודים וועגן. איז מען אים מקריב אפילו אום שבת. אונז
אפילו דיא פלגים זענען טמא (וקרבנות היחיד) אונז דיא קרבנות וואס מען איז מקריב
פאר איין מענטש ואינם דוחים לא את השבת ולא את הטומאה) איז מען זיין גיט
מקריב אום שבת. אונז גיט ווען דער מענטש איז טמא אונז גיט ווען דיא פלגים
זענען טמא (אמר רבי מאיר) האט רבי מאיר געזאגט (הל חביתו כדן גדול) דיא מנהג
וואס דער כדן גדול בריוונט אלע טמא (פר יום הכפורים) אונז דער פר וואס דער
כדן גדול בריוונט יום כפור קרבן יחיד) דאס איז דאך אקרבן פון איין מענטש
ידוחין את השבת ואת הטומאה) אונז מען איז זיין מקריב אום שבת אונז אפילו ווען
דיא פלגים זענען טמא (אלא שזמנן קבוע) נאר דער עיקר פועם איז אויב דער קרבן
האט איין אויסניעצטע צייט ווען מען זאל אים מקריב זיין. אונז אז מען וועט אים
דיא צייט גיט מקריב זיין. וועט מען אים שוין גיט מארין מקריב זיין. ביא דער
קרבן גיהער צו איין מענטש. ביא ער גיהער צו אלע יודין איז מען אים מקריב
אפילו אום שבת אונז אפילו מען איז טמא. אפער אזוי אקרבן וואס האט גיט קין
אויס געזעצט צייט ווען מען זאל אים מקריב זיין. טאר מען אים גיט מקריב זיין
אום שבת אונז גיט ווען מען איז טמא: ב (תפאת היחיד שכפרו בעליו מתות) אויב
איינער האט אפ גישיירט אפיהמה זיא זאל זיין אקרבן תפאת. אונז דיא תפאת איז פאר
לארין גינארין. אונז ער האט מקריב געווען איין אנדער קרבן בתפאת. דער נאך איז
דער ערשטער קרבן תפאת געווען גינארין. בארף מען איז ברענגן נישט צבור און
מתות) אפער אז מען האט אפ גישיירט אפיהמה זיא זאל זיין תפאת פאר אלע יודים
וועגן. אונז דער תפאת איז פאר לארין גינארין. אונז מען האט מקריב געווען איין

רבינו עובדי' מברטנורא קצה

כא

היה:

ג' חומר בקדשים מבתמורה ובתמור
מבקרדשים. שקדשים עושים תמורה.
ואין תמורה עושה תמורה. הצבור
והשותפין מקדישים. אבל לא
ממזירים. ומקדישים אברים ועיברים.
אבל לא ממזרים. חומר בתמורה
שהקדושה חלה על בעלת מים קבוע.
ואינה יוצאה לחולין. להגזו ודהעבד.
ר' יוסי בר רבי יהודה אומר עשה
שם קדש מומן לקדישן ויולין לחולין ע"י פדיון ליגזו וליעבד. אבל בתמורה גלי קרח
מוזכר כעצמו או רע במוזכר. לא ספרים בין חס לבטל מוס: עשה שוגג כמזיד בתמורה. שם

לא זכור. וסלכס כר"ס: ג' ואין תמורה
עושה תמורה. לתמורתו אמר רחמנא ולא
תמורת זמורתו: אברים ועוברים לא ממזרים.
זכסמס זכסמס כתיב: על בעלת מוס קבוע.
שם סמיר זכסמס חולין בעלת מוס זכסמס
תמימס על סקדש חלס עליס קדושס חמורס
כל כך שםס יפדוס לא חלס לחולין ליגזו
ויעבד. חלס כדן קדשים סקדס סקדשן חס
מומן סכספודין חוסן חין זכס סיסר גיזס
ועבדוס חלס סיסר חכילס. מסכ"כ בקדשים
שםס קדס מומן לסקדישן ויולין לחולין ע"י פדיון ליגזו וליעבד. אבל בתמורה גלי קרח
מוזכר כעצמו או רע במוזכר. לא ספרים בין חס לבטל מוס: עשה שוגג כמזיד בתמורה. שם

ידין חרנה מען זיין גיט: ג' (חומר בקדשים בתמורה) דא בהמה וואס מען האט איר
גיהיליגט פאר אקרפן. איז ארבער ווייז דא בהמה וואס מען האט איר אומגיטאזשט
אויף דעם קרפן (בתמורה מקדשים) אונ דא בהמה וואס מען האט איר אומגיטאזשט
אויף דעם קרפן. איז ארבער ווייז דער קרפן (שקדשים עושים תמורה) דעם קרפן קען
מען אומגיטאזשט אויף איין אנדער בהמה (ואין תמורה עושה תמורה) אבער דא בהמה
וואס איז אומגיטאזשט גיטאריין אויף דעם קרפן. קען מען איר גיט
אומגיטאזשט אויף איין אנדער בהמה (העבד והשותפים מקדישים) אלע ידין אדער
שותפים קענען הייליגען אבהמה ויא זאל ווערן אקרפן (אבל לא ממזרים) אבער ווייז קענען
גיט אומגיטאזשט דעם קרפן אויף איין אנדער בהמה (מקדישים אברים ועיברים) מען קען
זאגן דא פוס פון דא בהמה זאל זיין הייליג. אונ מען קען זאגן דא קאלב וואס ביי די
בהמה אין בויד זאל זיין הייליג (אבל לא ממזרים) אבער מען קען גיט זאגן דא פוס פון
דעם קרפן זאל זיין אומגיטאזשט אויף דא פוס פון דא בהמה אונ גיט אויף דא בהמה.
אונ מען קען גיט זאגן דא קאלב וואס ביז דעם קרפן אין בויד זאל זיין אומגיטאזשט
אויף דא בהמה (חומר בתמורה) אונ דא בהמה וואס מען האט איר אומגיטאזשט אויף
דעם קרפן. איז ארבער ווייז דער קרפן (שקדושה חלה על בעלת מוס קבוע) אויב ער
האט גיהאט אפגריסעט בהמה מיט אאייביגען פעלער. אונ ער האט גיטאזשט דער קרפן
זאל זיין אומגיטאזשט אויף דא בהמה וואס האט דעם פעלער. ווערט דא בהמה הייליג.
אונ אפילו מען לייזט אויס דא בהמה (ואינה יוצאה לחולין) ווערט זי גיט צוריק פראסט
(להגזו והעבד) מען זאל מעגן פון איר שערין דא וואל. אונ ארבעטן מיט איר. גאר
מען טאר איר גיט שערין אונ מען טאר גיט ארבעטן מיט איר. אבער אז ער זאגט אויף
אבהמה וואס האט אפגעלער אאייביגען. זי זאל ווערן הייליג פאר אקרפן. אונ מען
האט איר צוריק אויס גלייזט. מען מען פון איר שערין דא וואל. אונ מען מען מיט
איר ארבעטן. וואו אויב ווען מען האט גיהיליגט דא בהמה זי זאל זיין אקרפן.
האט זי גיט גיהאט קיין פעלער. אונ דער נאך האט זי פוקמען אפגעלער. אז מען
לייזט איר אויס. טאר מען גיט שערין פון איר דא וואל. אונ מען טאר גיט ארבעטן
מיט איר. רבי יוסי ברבי יהודה זאגט (עשה שוגג כמזיד בתמורה) ביז אומגיטאזשט
אבהמה אויף אקרפן איז אזוי דער דין. ביי ער האט טאקי גיטאזשט אומגיטאזשט דא

דבינו עובדי

סוד לומר שור שחר שיכל מבחי תחלם . וטומקוס וא:דרוניטוס מתחלת ברייתו נחלקלו
יסא תמורס החח'ו. וילא מפיו שור לכן . גבי
תמורס קדים ולוקס דלני בים קראיהם קדש
לרבות בוגג כמזיד . אבל ככהאי בוגא לקדשים
אם בעל מוס הוא
למזבח לא קדים ואינו
לוקס דסקדש טעות
אינו סקדש: רב-ראים.
כנה מתים ורחל : לא
קדשים. בחמור'ואע"ג
דחמורס חס. קדושתה
אל בעל מוס קבוע .
אינו חלס על הלו :
לא מקדשים אחרים

ועומקוס וא:דרוניטוס מתחלת ברייתו נחלקלו
ואי אחס מולא כהן קדושא אלא בולדי קדשים
סקדשה חמס קודס שחעבדס דכשתא מחליבן
קדושים דיקך חמן הן ובסן סולך לומר דלין
עושין תמורס. ואליבא
דרי דחמנ בשחר ולד
קדשים עושה תמורס.
ולא דמו לבעל מוס
דיש במינו קרבן אבל
הק אין במין קרבן
וחס'בי כהנסס טמא'.
שאינס עושה תמורס .
וכרבי יוסי בר' יודס
ור חלעז קיימא לן .

שוגג כמזיד בתמורה . ורא עשה שוגג
כמזיד במ קדשים . רבי אליעזר אימר
הכלאים והמרפה וי צא דופי . שוכמס
ואנדרוניטוס . לא קדשים ולא
מקדשים :
פרק ג אלו קדשים שולדותיהן
ותמורותיהן כיוצא
בהן . ולד שלמים . ותמורתן . וולרן

בַּחֲמֹרֶס אִם קִדְשִׁים הֵם . וּמִרְפֵּס מִשְׁכַּחַת
לֵב שִׁכִּיָּא קְדוּשָׁה . כְּגֹן שִׁסְקִידִשׁ בְּהֵם .
אַחֲכִי גִמְרֵס . וּבֹו סוֹלֶךְ לֹמֵר דִּלֻּךְ עִפֿ
מְקְדוּשָׁה הִיָּא . אִין עוֹשֵׁה תַמּוּרִם . אֲבָל כִּלְאִים

בְּהִמָּה אוֹיֵף דָּעַם קֶרְבֵּן. אִיז פֿייער האָט גיט געוואלט אומצאָהשטן דיא פֿלעמאָ, אויף דָּעם קֶרְבֵּן. נאָר איין אַנדער בֿהמָה. לִפְשָׁל ער האָט געוואלט זאָגן דער שטוואַרצער אָקס זאל זיין אומצאָהשט אויף דָּעם קֶרְבֵּן. איז אים אַרויס פֿון מויל דער נויסער אָקס זאל זיין אומצאָהשט אויף דָּעם קֶרְבֵּן. איז דער נויסער אָקס הייליג נאָל געשט שונג בֿמִיד בֿמִיד. רִשִׁיט אָפֿער בייא דָּעם קֶרְבֵּן איז שונג גיט גלייך צוא מויד. אויב ער האָט געוואלט זאָגן דער שטוואַרצער אָקס זאל זיין אַקֶרְבֵּן. איז אים אַרויס פֿון מויל דער נויסער אָקס זאל זיין אַקֶרְבֵּן. איז דער נויסער אָקס גיט הייליג פאר אַקֶרְבֵּן. נויט דָּעם איז געווען אַפֿערע. רבי אַלעקסנדר זאָגט (הפֿלאַטס) אויב אַשעפֿס האָט געהאט אַקֶרְבֵּן פֿון אַקֶר בֿון זינגען. דאָס קינד הייסט בֿלאַטס (המִתְרַפֵּה) און אַקֶרֶבֶקע בֿהמָה נאָם קען גיט לעבן (זיצא דופֿן) און אַזוי אַבֿהמָה נאָם איז גיט געפֿארן געווארן. נאָר מען האָט אויף געשניטען דער מוטערס בויך און מען האָט איר אַרויס געקען (מוקמם) זאָדדוֹגטס) דָּעם איז אַפֿפֿ. אויף דיא בֿהמָה. מען ווייסט גיט צוא ער איז אַקֶר צוא אַקֶרֶבֶה (לא קדִישִׁים ולא פֿקדִישִׁים) אויב דער קֶרְבֵּן איז געווען אייגע פֿון דיא פֿינף ערליי בֿהמָה. און ער זאָגט דער קֶרְבֵּן זאל זיין אומצאָהשט אויף איין אַנדער בֿהמָה אַפֿשט. (נעמט גיט הייליג דיא בֿהמָה. און אויב דער קֶרְבֵּן איז געווען אַפֿשט בֿהמָה. און ער האָט געוואלט דער קֶרְבֵּן זאל זיין אומצאָהשט אויף אייגע פֿון דיא פֿינף ערליי בֿהמָה. (נעמט זיין גיט הייליג וועין בֿהרעב):

פס' א (אלו קדשים שזכו להם והמזבחיהם ביצא בהן) ב"א ויא קרבנות איז דער
 דין אז דאס קריד פון קרבן איז אזוי הייליג וויא דער קרבן. אונ אז מען
 האט נישט דער קרבן נאר ווין אונקנאטאדזשט אויף די פהסה. ווערט דיא פהסה
 אזוי הייליג וויא דער קרבן קלד שלמים והמזבח אויב ער האט נישט אויף אפהסה
 דיא נאר ווין שלמים. אונ דיא פהסה האט ציארין אפאלב. אדער ער האט נישט

תמורה פרק ג

וירד ולדן. עד סף העולם. הרי ארו בשלמים. וטעונים סמיכה ונסכים והנופה וחזה ושוק. ר"א אומר ורד שלמים לא יקרב שלמים. וחב"א יקרב. אמר ר"ש לא נחלקו על ורד ורד שלמים. ועל ורד ורד תמורה שלא יקרב. ועל מה נחלקו על הודר שר"א אומר לא יקרב. וחב"א יקרב. העיד רבי יהושע ורבי פפייס על ורד שלמים (שיקרב שלמים). איך פפייס אני מעיד שהיתה לנו פרה זבחי שלמים ואכלנוה בפסח. ואכלנו ורדה

לקמן ולד שלמים לא יקרב שלמים. מש"ס תנא ולד ולדן עד סוף העולם כלומר לא מבטל בולדן דלא מודינא לך אלא אפילו עד סוף העולם לא מודינא לך: ולד שלמים לא יקרב שלמים. אלא כוונתו לכיפה ומת מדרבנן משום גזירה דאי אמרת ולד שלמים יש לו תקנה אחי לפסח לאם עד שחלד ויגדל עדריס מן כולד. ואחו זכו לידו ניחא ופסח: לא נחלקו על ורד ורד שלמים. מודים חכמים לר"א בולד ולד שלמים דלא יקריב שמחשבתו מכרת מתוך מעשויו לנגד עדריס צבי ובסך הסלס כח"ק שולד ולד ולדן עד סוף העולם כדי אלו כשלמים: העיד ר' יהושע וכו'. דלא כר"א ועדות זה אמת וכלכס: ואכלנו ורדה ממתיק ומלפס לחג הסוכות נחלא עובר בשעה שחמור (דברים יב) ובאת שמע וסגחתם שמע

דיא שלמים ואל ויין אומניטאהשטע אויף דיא בהמה. איז דיא קאלב אונ דיא וקניטאהשטע בהמה הייליג אזוי וויא דיא שלמים וולדן וולד וולדן עד סוף העולם דיא קינדער פון דיא שלמים אונ דיא קינדער פון דיא אומניטאהשטע בהמה. אונ דיא קינדער פון דיא קינדער. אונ דיא קינדער פון דיא קינדערס קינדער ביז אייביג (הרי אלו בשלמים) דיא אלע איז מען מקריב פאר שלמים (וטעונים סמיכה) גער בעל הבית בארץ ארויף לייגן ויגיר הענט אויף. וייערע קעפ איידער מען שעכט וי"א (וגבים) אונ מען בארץ מקריב ויין ביט וי"א אששון מעהל ביט ויין גישען אויף דעם מזבח ואזוי וויא עכ שטייט בי"א שלמים (והנופה) מען בארץ וי"א אויף הייבין (חזה ושוק) דיא פרוקט ביט דיא פאלקע בארץ מען געבין צום כהן. רבי אליעזר זאגט ורד שלמים לא יקרב שלמים דיא קינדער וואס ווערן גיבארין פון שלמים. איז מען וי"א גיט מקריב פאר שלמים. גאר מען פירט וי"א אריין אין אשטאל אונ מען גיט וי"א גיט גבין ביז וי"א פייגערין פאר הינגער (נחכים אומרים יקרב) אונ דיא חכמים זאגן מען זאל דיא קינדער מקריב ויין פאר שלמים (אמר רבי שמעון) רבי שמעון האט גיזאגט (לא נחלקו על ורד ורד שלמים ועל ורד ורד תמורה שלא יקרב) רבי אליעזר ביט דיא חכמים קריגען גיט א"ף דיא קינדערס קינדער פון דיא שלמים. אונ אויף דיא קינדערס קינדער פון דיא אומניטאהשטע בהמה. גאר אלע האלטן גלייך אז מען איז וי"א גיט מקריב שלמים ועל מה נחלקו) גאר אויף וואס רען קריגען די חכמים ביט רבי אליעזר (על הולד) אויף דעם קינד וואס ער איז גיבארין פון דיא שלמים אדער פון דיא אומניטאהשטע בהמה (שרבי אליעזר אומר לא יקרב) רבי אליעזר זאגט מען זאל דאס קינד גיט מקריב ויין שלמים (נחכים אומרים יקרב) אונ די חכמים זאגן מען זאל דאס קינד מקריב ויין שלמים (העיד רבי יהושע ורבי פפייס) רבי יהושע אונ רבי פפייס האבן עדות גיזאגט (על ורד ורד שלמים שיקרב שלמים אז דאס קינד פון שלמים איז מען מקריב שלמים (אמר רבי פפייס) רבי פפייס האט גיזאגט (אני מעיד) איך זאג עדות (שהיתה לנו פרה זבחי שלמים) אז מיר האבן גיבאט אקוה וואס דיא איז גיגען שלמים. אונ וי"א האט גיבארין אקאלב (ואכלנוה בפסח) אונ

קצו

שלמים בחנו: **כ** ולד תורה ותמורתה
ולדן: וולד ולדן עד סף העולם. הרי
אלו כתורה. ובלבד שאינן מעונים
לחם. תמורת עולה ולד תמורה.
ולדן וולד ולדן עד סוף העולם. הרי
אלו כעולה. ומעונין הפשט ונתוח
וכליר לאשים: **ג** המפריש נקבה
לעולה ולד זכר. ירעה עד שיסתאב
וימבר ויביא ברמיו עולה. רבי אליעזר
אומר הוא עצמו יקרב עולה. המפריש
נקבה לאשם. תרעה עד שחסתאב.

מיר האבן געזען דיא קוה שלמים אום פסח וואסלנו וברך שלמים פתח און שבעות
האבן מיר געזען דיא קאלב שלמים: ב (וברך תודה ותמורתה) אויב ער האט געזאגט
זויף אהבה ויא ואל ויין אהבה. און דיא פהמה האט געזאגט אהבה. אדער
ער האט געזאגט דיא תודה ואל ויין אומגעהאנגט אויף דיא פהמה. איז דיא קאלב
און דיא אומגעהאנגט פהמה הייליג אזוי וויא דיא תודה ואל ויין ואל ער סוף
העולם הרי אלו פהמה דיא קינדער פון דיא תודה און דיא קינדער פון דיא
אומגעהאנגט פהמה. איז דיא קינדער פון דיא קינדער. און דיא קינדער פון דיא
קינדערס קינדער ביי אייביג. דיא אלע איז מען מקריב פאר אהבה ויא קרב איז
מען מקריב אויף דעם מזבח. און דיא פלייש עסט מען אטאג מיט אהבה (וואס
זאגן מענים לחם) נאר פערציג חלות דארף מען נישט פרייגען צו וויא (תמורת עולה)
אויב מען האט אומגעהאנגט אעולה אויף אהבה אדער ואל (תמורת) אדער מען האט
אומגעהאנגט אעולה אויף אהבה אהבה. און דיא פהמה האט געזאגט קינדער
וואס ואל ואל ער סוף העולם דיא קינדער און דיא קינדערס קינדער ביי אייביג
(הרי אלו פהמה) איז מען וויא מקריב אזוי וויא דיא עולה (ושעזין תשט ויתום
וכליל האשים) מען דארף אפ ציהען פון וויא דיא פל. און מען דארף וויא צו
שעזין. און איז געזען פאר פערענען אויף דעם פייער: ג (תפריש נקבה לעולה
וואס ואל) אויב איינער האט געזאגט אויף אהבה אהבה ויא ואל ויין אעולה.
וואס ואל עולה האט געזאגט אהבה אדער (נרעה) עד שיתאכל ויפטר ויביא בדם
און דיא עולה האט געזאגט אהבה און וועט פערקומען אפעלער. און מען ואל איר
עולה ואל מען דיא קאלב פיהען ביי ויא וועט פערקומען אפעלער. און מען ואל איר
פאר קויפן. און פאר דיא געלט ואל מען קויפן אהבה אדער און מען ואל אים
מקריב ויין פאר אעולה. ביי אלעס וואס (הוא עצמו) יקרב עולה ויא קאלב אליו
וואס מען מקריב ויין אעולה. און מען דארף איר נישט פאר קויפן תפריש נקבה
לאשים) אויב איינער האט געזאגט אויף אהבה אהבה ויא ואל ויין אשים (נרעה
עד שיתאכל) ואל מען איר פיהען ביי ויא וועט פערקומען אפעלער (והפטר ויביא

מס דכחיל ולא חייל למלחיה מוס גמור הוא לך מוס גדול מוס. ולא קדש קדשת רגלי
 זכר. ולא קדש חלל לדמי ותמכר מיד ויביא בדמיה חלש. והענין דגמי
 בדמיה חלש וממנו כחיל ומחל לה קדשת מפריש נקבס לעולם לא פליג ר"ס דכמי מוס.
 דמיס נחחס לה נמי קדשת סגוף לסא מלחא סהס הוא דליכא שס עולכ בנקבס דלכחא
 דבעיק מוס : אם קרב אשמו. וחיל לא
 לרץ לחשס : יפלו דמיה לנדרבה לזפורת
 שצמקדס שמשן סיו מילס לסביא לנדבס
 לזכר : תכבר שלא בעולם : תכבר שלא
 במוס. דכחיל ולא חייל לחשס : אין
 בעליו ירעה עד שיסחאכ. וימכר ויפלו דמיו לנדבה. ר' אריעזר אומר
 ותמכר ויביא בדמיה אשם. אם קרב אש : ויפלו דמיה לנדבה. ר"ש אומר
 תכבר שלא במוס. תמורת אשם ונדב תמורתה. וולדן וולדן עד סוף
 העולם. ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויפלו דמיה לנדבה. ר' אריעזר אומר
 ימותו. ור' אריעזר אומר יביא בדמיה עולות. אשם ושמתו בעליו. ושכפרו
 בעליו ירעה עד שיסחאכ. וימכר ויפלו דמיו לנדבה. ר' אריעזר אומר

בדמיה אשם) אונ מען זאל איר פאר קויפן. אונ פאר דא געלט זאל מען קויפן
 אנהא אונ מען זאל אים מקריב זיין פאר אשם (אם קרב אשמו) אויב ער דא
 מקריב גייען איין אנדער אשם (יפלו דמיה לנדבה) זאל מען דא געלט אריין ווארפן
 אין דעם קאסטן פון נדבות וואס שטייט אין דא עזרה. אונ פאר דא געלט קויפט מען
 קרבנות מקריב צו זיין אויף דעם מזבח ווען ער איז לידיג. ודי קרבנות זענען אנדבה
 פאר אלע יודים וועגן רבי שמעון זאגט מען דארף גיט ווארפן ביז זיז וועט
 געקומען אפגעלער (תכבר שלא במוס) נאר מען פאר קויפט איר און אפגעלער. אונ
 פאר דא געלט זאל מען קויפן אנהא אונ מען זאל אים מקריב זיין פאר
 אשם (תמורת אשם) דא ברהא וואס איז אונגיטאטהעט גייערין אויף אשם (ולד
 המותר) אונ דא קעלפער וואס זענען נידהרין גייערין פון דא אונגיטאטהעט ברהא
 וולד וולדן עד סוף העולם) אונ דא קעלפער וואס ווערן נידהרין פון דא
 קעלפער. אונ דא קעלפערס קעלפער ביז אייביג (ירעו עד שיסתאבו) זאל מען זיין
 פיסערין ביז זיין וועלן געקומען אפגעלער ווימכרן ויפלו דמיה לנדבה) אונ מען זאל
 זיין פאר קויפן. אונ דא געלט זאל מען אריין ווארפן אין דעם קאסטן פון נדבות
 וואס עס שטייט אין דא עזרה ואזוי זיין פרעט. רבי אריעזר זאגט (מותר) מען זאל
 זיין אריין געמען אין אשטאל. אונ מען זאל זיין גיט געבן עקין. ביז זיין וועלן
 גייערין פאר הנגער. רבי אריעזר זאגט יביא בדמיה עולות) מען זאל ווארפן ביז
 זיין וועלן געקומען אפגעלער. וועט מען זיין פאר קויפן. אונ פאר דא געלט וועט
 דר בעל הבית קויפן בהמות. אונ וועט זיי מקריב זיין עולות פאר אנדבה פון נדב (אשם
 שמתו) געבן אויב איינער האט גיטאנט אויף אנהא. זיין זאל זיין אשם. אונ
 דער בעל הבית איז גיטאנט דער געלויבטער דער בעל הבית האט גיטאנט
 שמתו דעם אשם. אונ האט גיטאנט אין אנדער אנהא אונ האט איר מקריב גייען פאר
 אשם (ירעה עד שיסתאבו) זאל מען אים פיסערין ביז ער וועט געקומען אפגעלער ווימכר
 ויפלו דמיו לנדבה) אונ מען זאל אים פאר קויפן. אונ דא געלט זאל מען אריין ווארפן
 אין דעם קאסטן פון נדבות וואס שטייט אין דא עזרה ואזוי זיין פרעט. רבי אריעזר

(קדשים ח"ה)

תמורת חטאת מחס : ימותו . דלית ליה כו' : ואם היה כהן . לוחו ספריש אשכ נחפד
 לר"א כחטאת כלשם . מה בחטאת מחס אף בחטאת נחפד . לרש"י : עב דת ועורה .
 אשכ מחס : יביא בדמיהן עולות . דמותות של עולם הקטנים מדמי לוחו אשכ . שלו ה"א
 לנדבת יסוד אולי . ולא לנדבת לבד : אשכ מסוף עלמו מקריבס וטעל סטור ואפי' אינו
 שמתו בעליו או מן המשמר של לוחס
 שכפרו בעליו באהר . שבת : אינו ס' סך
 דכחטאת תמות ע"ה . דלנדבת לבור
 ובאשכ תרעס עד חין בסס סמיכס .
 שחטאת : ד' והלא אף הנדבה עולה ואל"פ שסוף כהן
 אף הנדבה ע"ה . עבדסס ועורס ללכ"י
 פרושי קמפרס מלי מסמר . שסרי של לבור
 דימיוכו : בזמן שהיא סוף ולחין כסן של
 באה חובה . שסוף ממשר אחר רשלי
 מוטלת על יסוד לסקריכו דכ' (דכריס
 לסקריכס סומך עליס יח) לנד ממכרו על

ואנח (ימות) מען נאל וייה ארין געקען אין אשכאל . אונ מען נאל וייה געקען עסין .
 כיו וייה וועלן פייגערין פאר הונגער . אונ כפי ארעך זאגט (יביא בדימיהן עולות) מען
 זאל ווארמין פיו וייה וועלן פייגערין אפגעלער . וועט מען וייה פאר קויפערן . אונ פאר דיא
 געלט וועט דער בעל הבית קויפערן בהמות אונ וועט וייה מקריב זיין עולות פראנדער
 פאר ניד אליין : ד (והלא אף הנדבה עולה היא) פריענט היא משנה פון דיא געלט וואס
 ליגט אין קאסמין פון נדבות איז מען דאך אויך מקריב עולות (מה פון דברי כפי אלעך
 לדברי חכמים) וואס איז דער חילוק צווישען דיא הייד פון כפי אלעך וואס ער זאגט
 מען זאל מקריב זיין עולות אונ דיא הייד פון דיא חכמים וואס וייה זאגן מען זאל
 ארין ווארפן דיא געלט אין דיא קאסמין פון נדבות . ענפערט דיא משנה (ואלא פוסן
 שהיא באת חובה) נאר אויב מען איז מקריב דיא עולה פאר איין בעל הבית (הוא סומך
 עליה דאך דער בעל הבית ארויף ליגן דיא הענט אויף דעם קאפ פון דיא עולה (ומביא
 עליה נסכין) אונ ער דאך פריינען צו דעם ברך אפגעקומען אפיו מעהל אונ ויין
 (ונסכיה משלו) אונ דיא מעהל מיט דיא ויין מוז ער פריינען פון זיין געלט וואס דיא
 פון) אונ אויב דאס האט נומראפין פייא אפן . אפן האט אפ גישיידט אפיהס פאר
 אשש . אונ ער האט גלאזט שטיין דעם אשש . אונ האט מקריב גיווען איין אנדער פוסה
 פאר אשש . דאך מען דאך דעם ער יסין אשש פייגערין פיו ער וועט פייגערין אפגעלער .
 אונ אים פאר קויפן . אונ פאר דיא געלט קויפן אפיהס מקריב צו זיין אעולה
 (עבודתה ועולה שלו) מען דער פון אליין מקריב זיין דיא עולה (אפילו דיא וואך ניהער
 גיט צו אים צו טאן דיא עבודה . ועיין סוכה פ"ה משנה ו' .) אונ דיא פעל פון דיא
 עולה ניהער אויך צו אים (פוסן שהיא באת נדבה) אפער וייה דיא חכמים זאגן אז
 מען זאל דיא געלט פון אשש ארין ווארפן אין קאסמין פון נדבה . דער דאך קויפט מען
 פאר דיא געלט עולות . דער בעל הבית פון אשש ניהער שוין גיט צו דיא עולה . ווארום
 דיא עולה איז שוין אנדבה פאר אלע יודין ווינו סומך עליה דאך שוין גיט דער בעל
 הבית פון אשש ארויף ליגן דיא הענט אויף דעם קאפ פון דיא עולה ווינו מביא עקרת
 נסכין אונ ער דאך גיט פריינען אפגעקומען אפיו מעהל . וואס גיט ויין נסכיה משל

תמורה פרק ג

סלכות. מס שמכרו סלכות זה לזה טול חסד
 את שבתך. ואלי אטול את שבת. וסלס
 כדברי חכמים: ה' הרי אלו כבכור וכמעשר.
 כקדושת בכור ומעשר בהמה שאין נשחטים
 באימולס דסייעו בפק שזוכרין בו הסגר
 אפי' לאחר שנפל בהן מוס ונפדו: חוץ מהבכור
 והמעשר. מפני שאין סלס לסקדס במזכיר.
 דמי בכור לכבד ודמי מעשר לבעלים ומכוס
 סלס דידכו לא מזלזלין בקדשים: ובאין
 מחוצה לארץ. לארץ חוק מן הבכור ומן המעשר
 שאין באים לסתכלס מח"ל. כדמפרס טעמא

צבור) נאר פון דיא געלט ווס אין באשטין פון גיבנות. קויפט מען מעהל מיט וויין צוא
 דיא עולות (נאך על פי ישהוא ביהן) אונ אפילו דער בעל הבית פון אשם איז אכטן (עבד'ה
 ועורה שר אנשי קיפא) דיא בהנים וואס איז ויער וואך מ'קריב צוא ויין קרבנות. זענען
 ויין מ'קריב דיא עולות אויך. אונ דיא פעל פון דיא עולות גייער צוא ויין (ה' תמורת
 ג'בכור והמעשר) אויב איינער האט גינאנט דיא בהמה נאל ויין אומגיטאקשט אויף דעם
 ג'בכור. אידער ער האט גינאנט דיא בהמה נאל ויין אומגיטאקשט אויף דיא בהמה וואס
 איז מעשר וצווי ויין עס שטייט אין דיא סדרה בתמית עולין וולד (ולדן עד סוף העולם)
 דיא קינדער פון דיא בהמה וואס איז אומגיטאקשט גינארין אויף דעם ג'בכור. אונ דיא
 קינדער פון דיא בהמה וואס איז מעשר. אונ דיא קינדער פון דיא בהמה וואס איז
 אומגיטאקשט גינארין אויף דעם מעשר. אונ ויערע קינדערס קינדער פון אייביג (הרי
 אלו בג'בכור ופעשר) זענען ויין הייליג צווי ויין דער ג'בכור אונ צווי ויין דער מעשר
 (ויאכלו כמזבס לבע'ים) דיא בהמה וואס איז אומגיטאקשט גינארען אויף דעם ג'בכור.
 אונ אידער קינדער. אונ די בהמה וואס איז מעשר. אונ דיא בהמה וואס איז אומגיטאקשט
 גינארען אויף דעם מעשר. אונ ויערע קינדער. אויב ויין האבען געקומען אפעלער.
 מען ויין דער בעל הבית עסן נאר דער ג'בכור אללין גייער צום ביהן (פה בין הג'בכור
 והמעשר לבין בל הקדשים) וואס איז דער חילוק צווישען אג'בכור אונ אבהמה פון מעשר
 ווס וי האבן בקומן אפעל. אונ צווישען אג'בכור קרבנות ווס זענען פסול גינארען ועתי'ם
 ושכל הקדשים נמקרים באשלים ונשחטין באשלים ונשחטין בליטרא) אלע קרבנות אונ ויין
 ווערן פסול. (ווערן) ויין פאר קויפט אויף דעם מארק ווא מען פאר קויפט אלע בהמות.
 אונ מען שעקט ויין ווא מען שעקט אלע בהמות וואס מען פאר קויפט ויער פלייט. אונ
 דיא פלייט ווענט מען צוא פאר קויפען מיט אונאג אפונט אידער צוויי פונט אידער מער.
 ויין איינער וייל קויפען (חוץ מן הג'בכור ומן המעשר) נאר אג'בכור אונ אבהמה פון מעשר
 אויב ויין זענען פסול גינארען. פאר מען ויין ניט פאר קויפען אויף דעם מארק. אונ
 מען פאר ויין ניט שעקטין אין יאפע. אונ מען פאר ניט פאר קויפען דיא פלייט מיט
 אונאג. נאר שטיקער (ויש להן פדיון ולהמורותיהן פדיון) אלע קרבנות אונ ויין געקומען
 אפעלער קען מען ויין אויס לייזן פון הקדש. אונ ויין גייען ארויס פון ויער הייליגקייט.
 אונ אויב מען האט דעם קרבן ואיידער ער האט געקומען אפעלער אומגיטאקשט אויף
 איין אג'בכור בהמה. אונ דיא אג'בכורע בהמה האט געקומען אפעלער. קען מען איר אויך
 אויס לייזן. אונ ויין גייט אויך ארויס פון איר הייליגקייט (חוץ מן הג'בכור ומן המעשר)

לקמן. אבל אם בלא המימים יקדשו: לבעלים. הן עלמן ויקדשו. ופסק הסלסה דכור ומעשר
 ככור לכסן ומעשר לישראל: אר"ש מה טעם. כענין מחל המימים לא יקדשו דכתיב (דברים
 שסכסוך וכמעשר חוק בלוי מחל כשאל יד) ואכלת לפי ס' חלוקה וגו' מעשר דגן
 קדשים: שהכור ומעשר יש להם פרנסה תיכנס וילקח וכוונתו בקדש ולאך. ממקום
 בכוכין. יש להם
 תקנה במקומן שידעו
 עד שיסחבבו ויחכלו
 במומן לבעלים: ושאר
 כל הקדשים. ח"פ
 שפל כזה מוס הכי
 סן בקדושתן. ולקדש
 חסם לפדות ולסעלות
 למיכן ולפקדין
 וכו' וכו' וכו' וכו'
 וכו' וכו' וכו' וכו'
 וכו' וכו' וכו' וכו'
 וכו' וכו' וכו' וכו'

ואם אכבוד און מעשר בהמה וי"א קען גיט אויס לייזן פון הקדש וי"א נאלין ווערן
 חליץ וי"א חסין לארץ לארץ אלע קדושות קען פון פריינגען פון חוץ לארץ אין ארץ
 ישראל, און קען אין וי"א מקריב אויף דעם מקדש (חוץ פון המקדש) אויב עס
 ווערט גיפאדערט פון אפהיט אין חוץ לארץ. אדער ער האט גיטעשרת וי"א
 בהמות אין חוץ לארץ. דאך קען וי"א גיט פריינגען אין ארץ ישראל מקריב צו וי"א
 באו אויב קען האט וי"א נא גיפאדעט פון חוץ לארץ אין ארץ ישראל (תמימים יקדשו) אויב
 וי"א וועגן גאנץ און אפגעלער ואל קען וי"א מקריב וי"א נאם בעלי מוקדן און אויב וי"א האבען
 אפגעלער וי"א אלו במקדש (לבעלים) קען ער בעל הבית וי"א עסן. ער קדור מוז גיטעפין ווערן צום
 פון. ער פון איז ער בעל הבית פון כבוד. און ער פון עקט אים. און די מעלר בהמה עקט
 ער בעל הבית ואישראל וואס דיא בהמות וועגן וי"א נאם רבי שמעון מה טעם) עס רבי
 שמעון גיטאט וואס איז דער טעם. פאר וואס דאך קען גיט פריינגען בכורים און
 מעלר בהמה פון חוץ לארץ אין ארץ ישראל. ענפערט דיא משנה (שהכבוד והמעשר
 יש להם פרנסה במקדש) ווארום אכבוד און מעלר בהמה קענען פלייבן אויף וי"א
 ארץ. וי"א וועלן פערקומען אפגעקער וועט קען וי"א מענין עסן אין חוץ לארץ וי"א
 ער הקדשים) אבער אלע אנדערע קדושות (אם על פי שגולר להן מוס חרי אלו בקדושתן
 אפילו וי"א פערקומען אפגעקער וועגן וי"א אויף הייליג. דאך קען וי"א אויס לייזן
 אויף געלט און דיא געלט דאך קען פריינגען אין ירושלים און קויפן פאר וי"א אין
 אנדער קרן און אים מקריב וי"א. סייא וי"א סייא מוז דאך קומען דער צו אז קען
 נאל מקריב וי"א אין ירושלים. נאך וואס זאל קען ווארעין ביז ער וועט פערקומען
 אפגעלער. זאל קען דעם קרן אליין באלד פריינגען אין ירושלים און מקריב וי"א:
 פרק ד א (על חטאת) דאס קידד וואס ווערט גיפאדערט פון דעם חטאת (ותמורת חטאת)
 און דיא בהמה וואס קען האט אומגיטאדעט אויף דעם חטאת (וחטאת שמתו
 בעליה) דער חטאת נאם דער בעל הבית פון אים איז גיטאדערט (ימורת) זאל קען וי"א

מחסד כתיב. מיסו משוס סלי פסולא לחודיס דעברס שנתס ואכדס. או אכדס וממלאת
 אינס מחסד חלל חרעס עד שחסתאב עד בעלת מוס. חלל אכדס לחודס סחיל וממלאת
 דלויכא תרתי לריעותא: שעברה שנתה קודם כפרס. חס"ג סלאחר שנתמלאת נחכפרו
 ושאברה או שאכדס וממלאת בעלת מוס. וסכי סכעלים בחמרת. אינס מחסד חלל חרעס:
 מתקן למתני' בגמ'. ימותו. שעברה שנתה. ושאברה ולא נהניס. מדרכין:
 דסלי ושאכדס דקתני ונמצאת בעלת מוס. אם משכיפרו ולא מועלין. חס נכס
 עולם לכלן ולכלאוי"ק. הבועלים תמות. ואינה עושה תמורה. מסן פטורים מקרבן
 שעברס שנתס ואכדס. לא נהנין. ולא מועלין. אם עד שלא מעולם. דכיון דלא סיס
 ושאכדס וממלאת כס לא נהנין. ולא מועלין. תרעה עד שתסתא'. קדושס ואם עד שלא
 מוס: אם משכפרו ותמכר. ויביא בדמ' אחרת. ועושה כפרו הבעלים. חס לאחר
 הבעלים. חס לאחר סמלאת זולת כפרו תמורה. ומועלין בה: ב המפריש וכו' לסחכפר בחמרת
 סכעלי' בחמרת תמות. חמאתו ואברה והקריב אחרת חרעס עד שחסתאב.
 ואפילו לרבנן דסליגי ואעברס שנתס קלי עליס דרבי לקחן כפרקין. ואמרי דלין חמלאת דלחזס שאכדס וממלאת בעלת מוס. תמכר
 מחסד חלל סמלאת לאחר שחכפרו סכעלים מיד ויביא בדמיס אחרת: ועושה תמורה.
 כסל מודו סחיל וליכא תרתי לריעותא. סחיל ודמיס סומדים ליקרב. דדבר סעומד

ברגנן (שעברה שנתה ושאברה) אויב דער חמאת איז שוין עלטער וויא איהר. איז
 ער שוין פסול. אונ ער איז פארלארן גיווארין. אונ מען האט אים גיפונען. אונ נאך
 דעם געפינען האט דער בעל הבית מקריב גיווען איין אנדער קרבן חמאת. זאל מען
 דעם ערשטן חמאת ברגנן (שעברה שנתה וממלאת בעלת מוס) אנדער דער חמאת איז פאר
 לארין גיווארין. ואונ ער איז נאך גיט אלט גיווען קיין יאהר. אונ מען האט אים
 גיפונען מיט אפעלער (אם משכיפרו הבעלים) אויב נאך דעם געפינען האט דער בעל
 הבית מקריב גיווען איין אנדער חמאת (תמות) זאל מען דעם ערשטן חמאת ברגנן
 (ואינה עושה תמורה) אונ אויב מען האט גיוואנט אויף איהרס זיא זאל זיין אומגיטארהשט
 אויף דעם ערשטן חמאת. איז זיינע רייד נאר גיט. אונ דיא ביהמ' ווערט גיט הייליג
 (לא נהנין) מען טאר גיט הנאה האבן פון דעם ערשטן חמאת (קלא מועלין) אונ אויב
 מען האט הנאה גיהאט. דארף מען גיט גריינגען קיין קרבן מעילה (אם עד שלא
 כפרו הבעלים) אויב דער בעל הבית וויל גיט מקריב זיין קיין אנדער חמאת (תקעה
 עד שחסתאב ותמכר ויבא ברמיח אחרת) דער חמאת וואס איז עלטער וויא איהר
 זאל מען אים פ'וערין אזוי לאנג ביז ער וועט בקווען אפעלער. אונ מען וועט אים
 פאר קויפן. אונ פאר דיא געלט וועט מען קויפן איין אנדער חמאת. אונ אויב
 דער חמאת איז גיפונען גיווארין מיט אפעלער. פאר קויפט מען אים באלד. אונ פאר
 דיא געלט קויפט מען איין אנדער חמאת (ועושה תמורה) אונ אויב מען האט גיוואנט
 אויף איין אנדער ביהמ' זאל זיין אומגיטארהשט: ויף דעם חמאת. (ווערט דיא ביהמ'
 הייליג (מועלין) פ'ה) אונ אויב מען האט הנאה פון דעם חמאת דארף מען גריינגען
 אקרבן מעילה: ב (המפריש חמאתו ואברה) איינער האט גיוואנט אויף איהרס זיא
 זאל זיין מיין קרבן חמאת. אונ זיא איז פאר לארין גיווארין וועקריב אחרת פ'חסיקין)
 אונ ער האט מקריב גיווען איין אנדער חמאת פאר דעם פאר לאכענעס. איינער ער

תמורה פרק ד

רבינו עובדי' מברטנורא

ר

כדי שירצה ויסתכל עובד תמורה : **ב** ואח"כ נמצאת ראשונה חמור . לסייל חמור שנהכפרו בעלים בלחמם : ילכו לים המלח . כל סיכא דלי סויל חמור סויל מחס מעות ממי חזלי לים המלח : **ג** יביא מאלו וטאלו . יערבם יחד לכין דמחורויכו מייחי . לא סוי חמור שנהכפרו בעלים בלחמם אבל אי סוס מייחי מחס מייכו מדחו לחזני דכוו לכו דמי חמור שחפרו בעלים בלחמם : והשאר יפלו לנדבה . דסי כשאר מותרות של חמור דחזלי לנדבה : והרי חמור בעלה סוס . אבל אם חמור ממימס . תיקרב סויל וסמעות ילכו לים המלח . סויל וספ' הכעלים בלחמם . וכל סק חליבא דל' דלמס חבורס כשעת

תחתיה . ואחר כך נמצאת הראשונה . תמות . המפריש מעות לחמור . ואבדו והקריב חמור תחתיה . ואחר כך נמצאו המעות ילכו לים המלח : **ג** המפריש מעות לחמור ואבדו . והפריש מעות אחרים תחתיה . לא הספיק ליקח בהן חמור . עד שנמצאו המעות הראשונות . יביא כאלו ובאלו חמור . והשאר יפלו לנדבה . המפריש מעות לחמור ואבדו . והפריש חמור תחתיה . לא הספיק להקריבה עד שנמצאו המעות . והרי חמור בעית מוס . חמור ויביא מאלו ומאלו חמור .

אי געפונען גיטארין (אחר פד נמצאת הראשונה) דער גאד איז גיפונען גיטארין דער ערשטער חמור (תמות) זאל מען דעם חמור ברגען המפריש מעות לחמור אויב איינער האט אפ גישיידט געלט . ער זאל פאר זיין קויפן א חמור (אבדו) און דיא געלט זענען פאר גארין גיטארין (הקריב חמור תחתיה) און ער האט גיפונען אנדערע געלט און האט גיקויפט א חמור און האט אים מקריב גיטארין (אחר פד נמצאו המעות) דער גאד איז דיא געלט גיפונען גיטארין (ילכו לים המלח) זאל מען גיטארין נארפין דיא געלט אין גיטארענעם ים . און מען טאר גיטארענעם האפן פון זיין : **ג** המפריש מעות לחמור ואבדו אויב איינער האט אפ גישיידט געלט ער זאל פאר זיין קויפן א חמור . און דיא געלט זענען פאר גארין גיטארין (הקריב מעות אחרים תחתיה) האט ער אפ גישיידט אנדערע געלט צו קויפן א חמור (לא הספיק ליקח בהן חמור) און ער האט גיט צייט גיטארענעם פאר דיא געלט א חמור יעד נעמצאו המעות הראשונות) ביז דיא ערשטע געלט איז גיפונען גיטארין (יביא כאלו ובאלו חמור) זאל ער אויס מיטען ביידע געלט און זאל קויפן פאר זיין א חמור (השאר יפלו לנדבה) און דיא געלט וואס וועט אים בלייבן זאלין זיין אויף קרפנות נדבה . ער זאל דיא געלט צוויי נארפין אין דיא קאסטין וואס שטייט אין בית המקדש . אויף דיא קאסטין שטייט געשריבען דער ווארט נדבה . און אז דער מזבח איז ליידע . עס איז גיטארין קרפנות מקריב צו זיין . געסט מען צוויי דיא געלט פון קאסטין . און מען קויפט פאר זיין בלחמם . און מען איז זיין מקריב עולות המפריש מעות לחמור ואבדו אויב איינער האט אפ גישיידט געלט ער זאל פאר זיין קויפן א חמור . און דיא געלט זענען פאר גארין גיטארין (הקריב חמור תחתיה) דער גאד האט ער אפ גישיידט זייע אבדו פאר א חמור (לא הספיק להקריבה עד שנמצאו המעות) און ער האט גיט צייט גיטארענעם פאר דיא געלט חמור . ביז דיא געלט איז גיפונען גיטארין (הרי חמור בעלת מוס) און דער נוייל האט דער חמור פוקען אפגעלער (חמור) זאל מען דעם חמור פאר קויפן . און מען זאל אויס מיטען דיא געלט פון חמור מיט דיא געלט וואס ער האט אפ גישיידט (יביא מאלו ובאלו חמור) און מען זאל קויפן א חמור פון דיא ביידע ערשטע

תמורה פרק ד

והשאר יפלו לנדבה. המפריש חמאתו ואבדה. והפריש מעות תחרויה. לא הספיק ליקח בהן חמאת. עד שנמצאת חמאתו והרי היא בעלת מום. המכר ויביא מאלו ומאלו חמאת. והשאר יפלו לנדבה. המפריש חמאתו ואבדה. והפריש אחרת תחתיה. לא הספיק להקריבה. עד שנמצאת הראשונה. והרי שתיהן בעלת מום. ימכרו ויביאו מאלו ומאלו חמאת.

והשאר יפלו לנדבה. המפריש חמאתו ואבדה. והפריש אחרת תחתיה. לא הספיק להקריבה. עד שנמצאת הראשונה. והרי שתיהן תמימות. אחת מהן יקרב חמאת והשניה חבות דברי רבי. וחכ"א אין חמאת מתה.

נעלם והשאר יפלו לנדבה. און דיא געלט וואס וועט גלייבן זאל זיין אויף קרבנות גדבה וזויה פריער שטייט (המפריש חמאתו ואבדה) אויב ער האט אפ גישיידט אפרימה פאר אפרימה. און זיא איז פאר לארין גינארין (המפריש מעות תחתיה) האט ער אפ גישיידט געלט מען זאל פאר זיין קויפן אפרימה (לא הספיק לקח בהן חמאת) און ער האט גיט צייט גיהאט צו קויפן פאר דיא געלט אפרימה (עד שנמצאת חמאתו) ביז דער חמאת איז גיפונען גינארין (הרי היא בעלת מום) און דער חמאת האט בקומען אפגעלער (תקבה) זאל מען דעם חמאת פאר קויפן. און מען זאל אויס מיטען דיא געלט פון חמאת מיט דיא געלט וואס ער האט אפ גישיידט (והביא מאד ומאד חמאת) און מען זאל קויפן אפרימה - זון ביידע ערלייא געלט (והשאר יפלו לנדבה) און דיא געלט וואס וועט גלייבן זאל זיין אויף קרבנות גדבה וזויה פריער שטייט (המפריש חמאתו ואבדה) אויב ער האט אפ גישיידט אפרימה פאר אפרימה און זיא איז פאר לארין גינארין (המפריש אחרת תחתיה) האט ער אפ גישיידט אין אנדער בריחה פאר דעם חמאת (לא הספיק להקריבה) און ער האט גיט צייט גינארין זיין פקריב צו זיין ער שנמצאת הראשונה ביז דיא ערשטע איז גיפונען גינארין (הרי שתיהן בעלת מום) און ביידע האבן פגעלערס (תקבה) זאל מען ביידע פאר קויפן און מען זאל אויס מיטען דיא געלט פון ביידע חמאות (והביא מאד ומאד חמאת) און גען זאל קויפן אפרימה פון ביידע ערלייא געלט (והשאר יפלו לנדבה) און דיא געלט וואס וועט גלייבן זאל זיין אויף קרבנות גדבה וזויה פריער שטייט (המפריש חמאתו ואבדה) אויב ער האט אפ גישיידט אפרימה פאר אפרימה. און זיא איז פאר לארין גינארין (המפריש אחרת תחתיה) האט ער אפ גישיידט אין אנדער בריחה פאר דעם חמאת (לא הספיק להקריבה) און ער האט גיט צייט גיהאט און פקריב צו זיין ער שנמצאת הראשונה ביז דיא ערשטע איז גיפונען גינארין (הרי שתיהן תמימות) און ביידע חמאות געגן גאנץ און אפגעלער (אחת מהן יקרב חמאת) אין בריחה פון דיא צוויי חמאות זאל ער פקריב זיין פאר אפרימה (והשניה תכרות) און זיין אנדערע בריחה זאל מען ברינגן דברי רבי אונט רבי (תקמים אונדריש) און דיא תקמים זאגן (אין חמאת מתה אלא שנמצאת מאתר שפירו הפעלים) אפרימה

תמורה פרק ד

רבינו עובדי' מברטנורא ר"א

אלא שנמצאת מאחר שכפרו הבעלים. ואין המעות הולכות לים המלח. אלא שנמצאו מאחר שכפרו הבעלים: **ך** המפדוש חמאתו והרי היא בעלת זיס. מוכרה ויביא בדמיה אחרת. רבי ארעור בר' שמעון אומר. אם קרבה השניה עד שלא נשחטה הראשונה. תמות שבבר כפרו הבעלים:

פרקה כיצד מערומים על הבכור.
מבכרת מעוברת שהיתה מעוברת

לאכזר כחכוד דמי ודוקא המהכפר בשלום אכזר וסלכודם נשארם סלכודם מהם ואל"פ שמלאת קודם כפרם אבל אם נהפך כחכודם ונשארם שלום סלכודם אינם מתם אלא חרטה עד שתחלף. וסלכס כחכמים: **ך** כוכרה ויביא בדמיה אחרת. דמי מוכרם אחר חשיבם כחלו אינם בעולם אבל כל זמן שהיא תחת בעלם בשנים מהכפר בלחמה חמור ור"ל בר' שמעון כפר כל זמן שהיא בעולם לאחר מהכפרו הבעלים בלחמה בין שהיא תחת בעלם בין ביד אחרים. חמור. ואין הלכה כר"ל בר"ש:

כיצד מערומים על הבכור. להפקיע

התקן מען אנדערש גיט סירין מען האט אים גיפונען דער נאך וויא דער בעל תפית האט שוין מקריב גיווען איין אנדער תפית. אפער דא אז דער תפית איז גיפונען גיווארין איידער מען האט מקריב גיווען איין אנדער תפית. אונ גיידע תפית ווענען גישטאנען מען זאל איינעם פון וויא מקריב זיין. אונ דער בעל תפית האט גיפונען דעם פאר לארענעם אונ האט אים מקריב גיווען. אונ דעם גיט פאר לארענעם האט ער גילאזט שטיין. זאל מען אים גיט הרגנן. גאר מען זאל אים פישערין ביז ער וועט בקומען אפער. אפער אז ער האט מקריב גיווען דעם גיט פאר לארענעם. אונ דער פאר לארענעם איז געבליבען. ווענען דיא תפית אויך מודה אז מען זאל אים הרגנן. אונ רבי האלט עס איז גיט קיין אונטערשייד וועלכין ער האט מקריב גיווען. זאל מען אלץ דעם אנדערין הרגנן וועיין בדרעם וואין המעות הולכות לים המלח אונ אויב ער האט אפ גישיידט געלט ער זאל פאר וויא קויפן אהתא. אונ דיא געלט איז פאר לארין גיווארין. דער נאך האט ער אפ גישיידט אהתא פאר אהתא. אונ דיא געלט איז גיפונען גיווארין. זאל מען גיט אריין ווארפן דיא געלט אין דעם גיחלענעם זיס (אזא שנמצאו מאחר שכפרו הבעלים) גאר סידין אויב דיא געלט איז גיפונען גיווארין דער נאך וויא דער בעל תפית האט שוין מקריב גיווען דעם תפית. זאל מען וויא אריין ווארפן אין דעם גיחלענעם זיס. אפער אז דיא געלט איז גיפונען גיווארין איידער מען האט מקריב גיווען דעם תפית. זאל מען גיט אריין ווארפן דיא געלט אין דעם גיחלענעם זיס: **ך** המפדוש חמאתו והרי היא בעלת זיס אויב איידער האט אפ גישיידט אהתא פאר אהתא. אונ דיא תפית האט בקומען אפער (וכוכרה ויביא בדמיה אחרת) זאל ער דיא תפית פאר קויפן. אונ פאר דיא געלט זאל ער קויפן איין אנדער תפית פאר אהתא. רבי אלעזר ברבי שמעון זאגט זאם קרבה השניה עד שלא נשחטה הראשונה אויב מען האט מקריב גיווען דעם אנדערין תפית איידער דער ערשטער תפית איז גישאכטן גיווארין (תמות) זאל מען דעם ערשטין תפית הרגנן (שבבר כפרו בעלים) ווייל דער בעל תפית האט שוין מקריב גיווען איין אנדער תפית. דארף מען דעם ערשטין תפית הרגנן וועיין בדרעם: **כ** (כיצד מערומים על הבכור) וואס פאר אעצה זאל אסענמש מאהן אויף אפכור.

מכסן ולסקרינו לחובתו : ילדה וזכר יקרב עולה דכור לא קדוש אלא מרחם וכיון דמייקרא אחסוסים בקדושה אחריתא חו לא חיילא עלים קדושה בכורס : ואם נקבה זכחי שלמים . ללא נמנכת מיידי דאון סנהנס קדושה בכורס דכמי לאגרומי עלס אלא נכסמח קדושים דלס חטאס סיא ונחטבנס ורואס לסערים סלא ילך למיחס דולד חטאס למיחס אזיל יסכוו לקדושה אחרת וקא משמע לן ולדור קדשים כסוייתו הדושים ולא כמעי לארטינו עייסו קדושה אחריתו דלכי מחילול

מעוברת . אומר מה שבמעיה של זו אם זכר עולה . ילדה זכר יקרב עולה . ואם נקבה זכחי שלמים . ילדה נקבה תקרב שלמים . אם זכר עולה . אם נקבה זכחי שלמים . ילדה זכר ונקבה . הזכר יקרב עולה והנקבה תקרב שלמים : **ב** ילדה שני זכרים אחד מהן יקרב עולה והשני ימכר דחייבי חמן וכיון דעדיין לא קדשו קדושה חמן מאי לא סיא חטאס : **ב** ילדה שני זכרים . כנסמח

ער זאל אים גלשט דארפין געבין צום פון . גאר ער זאל אים קענען מקריב זיי פאר זיין קרין וואס ער איז שווארץ צו געבן . זאל ער אזוי טאון (מכבדת שהיתה קעוורת) אנהאט איז געווען מענקת מיט דעם ערשטן קאלב וואס פה שפמעה של (ז) זאל ער זיין וואס עס איז דא איז דא גייערס פון דא פהאט זאל זיין הייליג (אם זכר עולה) אויב דא קאלב איז אקור זאל ער זיין אעולת (ילדה זכר) יקרב עולות אויב זיא האט פאקט גיבאדירן אקורמענמעוואס מקריב זיין פאר אעולת . ווארום אפכוד (וערשט גאר הייליג ווען ער ווערט גיבאדירן . און דער בכור איז דאך שוין הייליג גיבאדירן פאר אקורכו איידער ער איז גיבאדירן גיבאדירן . קען שוין אויף אים גיט קעמען דא הייליגייט פון אפכוד . הייל ער איז שוין הייליג צו אעולת פון פרעגער וואס נקבה זכחי שלמים) אויב ער האט גיבאט אהמאס . און דער חטאס איז גיבאדירן קעוורת . האט דער בעל הבית גיבאט . אויב דא קאלב וואס אין דעם חטאס איז אנהאט זאל זיין שלמים (ילדה נקבה) און דער חטאס האט פאקט גיבאדירן אקאלב אנהאט (תקרב שלמים) זאל מען איר מקריב זיין שלמים . ווארום דא קאלב פון חטאס ווערט אנדערש גיט הייליג פאר אהמאס מען זאל אים דארפין הרגון . גאר אז ער ווערט גיבאדירן . דרייבן אז ער הט אקערגיבאט דא קאלב זאל ווערן שלמים ווען זיא איז גאר פיא איר מוטער איז בויך . איז זיא שוין גיבאדירן שלמים . דער גאר אז דא קאלב ווערט גיבאדירן . קען שוין גיט קעמען אויף איר דא הייליגייט פון אהמאס . הייל זיא איז שוין הייליג צום שלמים פון פרעגער (אם זכר עולה אם נקבה זכחי שלמים) אויב ער האט גיבאט דא קאלב וואס בייא דעם חטאס איז בויך . אויב דאס איז אקור . זאל ער זיין אעולת . און אויב דאס איז אנהאט . זאל זיא זיין שלמים (ילדה זכר ונקבה) און דער חטאס האט גיבאדירן אעולת . זיין קעגער . איינס אקור און איינס אנהאט (זכר נקבה) יקרב עולת והנקבה תקרב שלמים) דעם זכר זאל מען מקריב זיין פאר אעולת . און דא נקבה זאל מען מקריב זיין פאר שלמים : **ב** (ילדה שני זכרים) אויב איינער האט גיבאט אפראמסע פהאט גיט ביין קרין . און זיא איז גיבאדירן קעוורת . גיט דאס ערשטע קאחל . און ער האט גיבאט אויב זיא וועט גיבאדירן אקור זאל ער זיין אעולת . און זיא האט גיבאדירן זיין וואס (אחד מהן) יקרב עולות איינעם זאל מען מקריב זיין פאר אעולת (השני ימכר דחייבי עולה ודמי חורין) און דעם

אולי' מיירי דאי בבסמח קדשים האלי' דלקדשים' על גלגל של כסמח מעוברת : וזדה של זו
 שונס להוי עולם ולידך קלי בקדושה דלמיה עולה והיא שלמים דבריו קיימין . שברי
 חלה ודאי בבסמח חולין . ולפיכך האלי ללא קדושה סולד קדמס . אבל אמר היל של שלמים
 קדשים דמיו חולין ומיחו על שמיס חלס קדושה בריבא לה ולכל דלית בה אקדשה וסוי
 עונס דכא אמר אס
 עולה ודמיו חולין . ירדה שתי נקבות
 אחת מהן תקרב שלמים והשניה
 ת . בר לחייבי שלמים ודמיה חולין .
 ירדה שמיס ואנדרוגינוס . רבן שמעון
 בן גמליאל אומר . אין קדושה חלה
 עליה : א' האומר וזדה של זו עולה
 והיא שלמים דבריו קיימים . היא
 שלמים וזדה עולה הרי זו ורד שלמים
 קדשים' ולא ממשי חלס .
 דברי ר'ס . איר י'ס' אם לכן נחבין
 מן סרס חילן רלון להקרבס לא קדשי וסמס
 פניגי על רסב"ג וסברי דגלות קדשי' בקדושה
 חסוב עובר לקבולי קדושה ור"מ לית ליה
 חסן קיימי ולן סלס כרסב"ג : א' האומר
 חסוב עובר לקבולי קדושה ור"מ לית ליה
 חסן קיימי ולן סלס כרסב"ג : א' האומר

אנדרין ואל קען פאר קופען צוא העם מענטשין וואס בארץ מקריב זיין אעולה . אונ
 דא געלט זאל זיין חולין . ער זאל דא געלט האלטן פאר זיך . אונ אויב ער האט
 גיזאגט אויב זי וועט גיבאריין אנקבה זאל זיין שלמים גלדה שתי גקבות אונ
 זי האט גיבאריין צוויי גקבות (אחת מהן תקרב שלמים איינע זאל קען מקריב זיין
 פאר שלמים (השניה תסבר לחייבי שלמים ודמיה חולין) אונ דא אנדערע זאל קען פאר
 קופען צוא העם מענטשין וואס בארץ מקריב זיין שלמים . אונ דא געלט זאל זיין חולין .
 ער זאל דא געלט האלטן פאר זיך (גלדה טוקטום ואנדרוגינוס) אויב זי האט גיבאריין
 אקאלב וואס קען ווייס גיט וואס ער איז אקאר אדער אנקבה . רבן שמעון בן גמליאל
 זאגט (אין קדושה חלה עליה) דא קאלב איז נאר גיט הייליג . אפילו דא הייליגקייט
 פון דא סוטר . איז זי און גיט הייליג . הייל קען טאר איר גיט מקריב זיין . ועין
 בהרע"ב : ג האומר וזדה של זו עולה והיא שלמים אויב איינער האט גיזאגט אויף
 אנקבה פון חולין וואס איז גיזען מעוברת דא קאלב וואס וועט גיבאריין ווערן פון
 דא בקבה זאל זיין אעולה . אונ דא בקבה אלץ זאל זיין שלמים (דבריו קיימים)
 איז זייער הייר גוט . גס בלייבט אזוי . דא קאלב איז אעולה אונ דא קד איז שלמים .
 אפער אז ער האט גיזאגט פאר קערט (היא שלמים וזדה עולה) דא קד זאל זיין שלמים
 אונ דא קאלב זאל זיין אעולה (הרי זו ורד שלמים) איז דא קאלב שלמים . גיט אעולה .
 ווארום ווי ער הט נאר גיזאגט דא קד זאל זיין שלמים . איז גאלד גיזאגטן שלמים
 דא קד אונ אלץ וואס אין איר איז דא . איז שוין דא קאלב אויף גיזאגטן שלמים . אז
 ער האט דער נאר גיזאגט אויף דא קאלב זי זאל ווערן אעולה . קען ער שוין
 גיט אנדערן פון שלמים אויף אעולה (דברי רבי מאיר) אזוי זאגט רבי מאיר אפער רבי
 יוחי (האט רבי יוחי גיזאגט) אס לבן נחבין סתתלה אויב ער האט פריער אזוי גיזאגט .
 ווע ער האט גיזאגט דא קד זאל זיין שלמים . האט ער באד' גיטראכט אז דא

כְּשֶׁאָמַר הָיָה שְׁלָמִים לָא נַחְכוּין לוֹלָדִים : הָוָא ל
וְאִי אַפְשָׁר לְקָרוֹת ב' שְׁמוֹת בְּאַחַת . שְׁאִין
הָפֵךְ יוֹכֵל לִדְבַר ב' דְּבָרִים כְּהַחֲת : דְּבָרֵינוּ
קִיבִין . דְּלֹא בְּגִמַּר דְּנִרְוֵי אִדֶּם נַחֲסִים : נִפְלָךְ
וְאָמַר וְלִדָּה עוֹלָה . אַע"פ שְׁחִזַּר בּו חוֹךְ כִּדִּי
דְּבוֹר וְאָמַר וְלִדָּם עוֹלָה לָא אָמַר כְּלוּם הָוָא ל
וּבִשְׁעָה שֶׁהִקְדִּישׁ אִמּוֹ לְשְׁלָמִים . לָא נַחְכוּין
שִׁיבִים הוֹלֵךְ עוֹלָה : מִשּׁוּם דְּקו"ל כֹּל חוֹךְ כִּדִּי
דְּבוֹר כְּדְבוֹר דְּמִי . חוֹךְ מִמַּקְדִּישׁ וּמִימַר וּמִגְדָּף
וְעוֹבֵד עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַקְדָּשׁ וּמִגְדָּשׁ דְּסֶךְ
שֶׁשֶׁ אֵין הַסְדָּרָם מוֹעֵלָה בִּסְךְ אַע"פ שְׁחִזַּר בּו
חוֹךְ כִּדִּי דְבוֹר . וְסִלְכָּה כִּר' יוֹסִי : דְּתַמּוּרַת
וְתַמּוּרַת שְׁלָמִים : הָרִי זֹה תַמּוּרַת עוֹלָה . דְּתַפּוּס
וְחֵאִים תַמּוּרַת שְׁלָמִים וְהָאִי לָא קָאָמַר תַמּוּרַת

4 כו קע

[illegible]

קען מען גיט תרפה האבען (הרי זו תמורת עולה) איז דיא נאנצע ביהמה אומגיטאדשט גאר אויף דיא עולה אגין אונ אויף דיא שקמים גאר גישט: ה (הרי זו פחת זו תמורת זו חליפת זו) אויב איינער האט גיטאדשט אקערן אויף אפראכטע ביהמה. אונ דער קרבן מיט דיא פראכטע ביהמה זענען גישטאנען פאר אים. האט ער גיטאדשט אויף לשון קדש. זו פחת זו. אדער ער האט גיטאדשט זו תמורת זו. אדער ער האט גיטאדשט זו חליפת זו (הרי זה תמורת) איז אלץ דער קרבן גיטאדשט גיטאדשט אויף די פראכטע ביהמה. ווארום דיא אלע דרייא ווערטער, פחת אונ תמורה אונ חליפין איז דער פייטש גיטאדשט חו מחוללת ער זו אפער אז ער האט גיטאדשט אויף לשון קדש. זו מחוללת על זו (אגין תמורה) איז דער קרבן גיט גיטאדשט גיטאדשט אויף דיא פראכטע ביהמה. ווארום דער ווארט מחוללת איז גיט דער פייטש גיטאדשט וואס היה הקדש בעל מום) אונ אויב דער קרבן האט אפגעלער ויצא לחלוף גייט אראפ דיא הייליגקייט פון קרבן אויף דיא פראכטע ביהמה. אונ דער קרבן איז שוין גיט הייליג. אונ דיא פראכטע ביהמה ווערט אקרבן נוצריק געשטוהן דמים אונ מען דארף שאצין דיא ביינע ביהמות וויא פיל וויא זענען ווערט. אונ אויב דער קרבן איז מער ווערט וויא דיא פראכטע ביהמה. דער קרבן למשל איז ווערט פופציג גילדן. אונ דיא פראכטע ביהמה איז גאר ווערט דרייסיג גילדן. דארף דער בעל הבית געבן צוא הקדש דיא צוואנציג גילדן: ו (הרי זו פחת חסאת ופחת עולה) אויב ער האט גיטאדשט דיא ביהמה זאל ווין אומגיטאדשט אויף אחסאת. אדער ער האט גיטאדשט דיא ביהמה זאל ווין אומגיטאדשט אויף אעולה. אונ ער האט גיט גיטאדשט אויף וועלכין חסאת אדער אויף וועלכע עולה ולא אסר ביום) האט ער גאר גיט גיטאדשט. איז גיט גיטאדשט פחת חסאת זו ופחת עולה זו אפער אז דער חסאת אדער דיא עולה שטייען פאר אים. אונ ער זאגט דיא ביהמה זאל ווין אומגיטאדשט אויף דעם חסאת. אדער ער זאגט דיא ביהמה זאל ווין אומגיטאדשט אויף דיא עולה (פחת חסאת ופחת עולה שיש לי בתוך הבית) אדער ער זאגט דיא

עומדת לפניו: הרי אלו לעולה. משמע לדמי תשחיתון ועשייתם לכם פסל. והוצע ונרבע דחק עולם. דלי אינסו גופייהו דעי לאקדוני סוס דמחמי' כגון דרובע או נרבע ע"פ עד אחד אמר הרי אלו עולם:

פרק ו' ב' האסורין על גבי מובח. פסן פסולות סן לקרבן: מוקצה. דכמס ספק' כ לעבודת כוכבים ואינס פסולים

לי בתוך הבית. היה לו. דבריו קיימין. פסולס לסקרס וקמשיב לסו ואיל: אוסרים בכל שון. ואילו נחשבו אחד כאלף כולן אוסרים למזבח. ה' איט ניכר. וכולכו משכחה לס דאין מכרים חון מ' סרפס דלס משכחה לס שאינס נכרת חלל

פרקו ב' האסורין על גבי המזבח. אוסרים בכל שהן. הרובע והנרבע והמוקצה והנעבד ואהנן ומחיר והבלאים והטרפה ויוצא הפן. כגון שנחשבה לרוסס סארי וסולא נקובת

אוחן. חלל נפסלים למזבח. ואחן ומחיר סקין: הרובע והנרבע והמוקצה והנעבד. כדליא פסליהו קרא (סס כג) לא תביל חסן פסולין למזבח. דלמח קרא (ויקרא כב) כי משחחם כסס מים כס. ותיאל כל מקום שנח' משחחם איט חלל ערוס ועבודת כוכבים מרוס דכתיב (בראשית ו) כי השחית כל בשר את דרכו. עבודה כוכבים דכתיב (דברים ד) פ' ייצא דיון שדקעת אמו וס' יאלו סעוכר

ב'הקח נאל זין אוטניטאחשט אויף דעם תפארת וואס איז קאב אין שטוב. אָדער ער נאָמט דיא ב'הקח נאל זין אוטניטאחשט אויף דיא עולא נואס איז קאב אין שטוב תורה (לו) אויב ער האט אין שטוב אעולה אָדער אפחאט ד'ב'ריו ק'רבי'ן) זענען זיינע הייד נוט. איז דיא ב'הקח וזייליג גי'וארין (אם אָמער על ב'הקח מ'סאָה ועל בעלת מום הרי אלו עולה) אויב איינער נאָמט אויף אפ'הקח וואס מען קאר נא גיט עסין. אָדער אויף אפ'הקח וואס מען קעג איר עסין גאר זיא האט אפ'עלער. זייא זאלין זין אעולה (לא אָמער ב'לוס) האט ער גאר גיט גי'ואנט. זייא ווערין גיט תייליג (הרי אלו לעולה) אָדער זיא ער האט גי'ואנט. זייא זאלין זין צו אעולה. האט ער גי'ויינט (ויקרא ו) ויביא ב'דמיהם עולה) מען נאל זייא פאר קויפן אונ פאר דיא געקט זאל מען קויפן אפ'שרח עולה:

פ'ק'א (כל האסורים על גבי המזבח) מ'לע ב'המות וואס מען קאר זייא גיט ב'קריב זין אויף דעם מ'זבח (אוסרים ב'קל ש'חון אויב איינער פון זייא איז צו קיישט גי'וארין מיט אנ'דענע ב'המות. וזיא פיל זייא זענען. ווערין אלע אָסור. אפילו איינער איז צו קיישט גי'וארין צווישען מו'וענד אונ מען דעקקענט אים גיט. ווערין אלע אָסור ב'קריב צו זין אויף דעם מ'זבח. דיא ב'המות זענען אָסור ב'קריב צו זין אויף דעם מ'זבח ער'ובע) אפ'הקח אָדער וואס האט מ'זבח גי'ווען מיט מאשה (ע'ה'רבע) אונ אפ'הקח אפ'הקח וואס אפ'ענ'מ'ש אָדער האט מיט איר מ'זבח גי'ווען (ו'ה'קק'דס) אונ אפ'הקח וואס איז אפ גי'שיידט גי'וארין מען נאל צו איר ד'נען (ע'ה'עבד) אונ אפ'הקח וואס מען האט שוין צו איר געדינט (נאָת'נן) אונ אפ'הקח וואס מען האט גי'נעבין אפ'הקח צו אונ'ת פאר

רבינו עובדי תמורה פרקו מברטנורא רד

דך סדוף וממעטין מקרא דכתיב (שם כב) פטוה וסא ישראלית. אינו שכול למזבח דאין
 כי יולד פרט ליואל דופן: הוא אסור. למזבח: זה חתן וזה. שסדי לא נאסרה לסכסס
 ובה שעיו סוחר. דסא לא נעבד: הוא וזה כביאס זו וכן חתן שנתסס חסס לאיס חיי
 שעליו אסור. סוא אסור למזבח ומותר אפילו פסול. אבל חתן זכר פסול: אפילו מאה בילן
 באביל' דלמקמ בסמוך
 ומס שעליו הכשיתי
 שעליו אסורין כסנאס
 ססדי נעבדו ויס כסן
 ספוסס ידי דאס: זה
 וזה. סמוקלס וסנעבד:
 ב האוסר: וזה.
 חתס עובדה כוככיס
 ואחס' ישראלית
 וסוא סססיס מסייבי
 לחין ואל לומר
 מסייבי כריסוס וניחוס כ"ד. אבל חתן סל מיידי סאין כסוה ניד רבו למסור לו ספסס

איר זנות (ומתיר) אונ אבהקה וואס מען האט גיטאהשט אויף אהונט (והכלאים) אויב
 אונר פון גיגען האט מונח גיווען מיט אשעפס אנהקה. דאס קינד וואס איז גיבארין
 גיווארין פון וויי. סאר מען גיט סקריב ויין אויף דעם מונח (והטרפה) איז אויך
 אבהקה וואס איז קראנק אונ קען גיט לעבן (וויצא דופן) אונ דיא קאלב וואס איז
 גיט גיבארין גיווארין. נאר מען האט אויף געשניטען דעם בויך פון דיא מוטער אונ
 מען האט איר ארויס גיווען. סאר מען איר גיט סקריב ויין אויף דעם מונח (איה
 הוא מוקצה) וואס הייסט אפ גישיידט (המקצה לעבודת כוכבים) מען האט אפ גישיידט
 אבהקה מען זאל דיגען צו איר (הוא אסור ומה שעביו מותר) דיא בהמה איז אסור
 סקריב צו ויין אויף דעם מונח. אונ דיא צירונג וואס עס איז אויף דיא בהמה איז
 מותר (איהו געבד) וואס הייסט געדינט (כל שעבדין אותו) אז מען האט געדינט צו
 דיא בהמה (הוא ומה שעליו אסור) דיא בהמה איז אסור סקריב צו ויין אויף דעם
 מונח אונ די צירונג וס אונ די בהמה איז אסור הנאה צו האבן פון זי מה וזה מותרין באבילה
 די בהמה וס מען גיט אפ גישיידט מען זאל דיגן צו איר. אונ די בהמה וס מען גיט גדינט צו איר
 מען מען וויי. עסין: ב (איהו אהנן) וואס הייסט אמתנה צו אונז (האומר לוונה הא
 לך סלה זה בשלך) ווען איינער זאגט צו אונז. וואס ער סאר איר גיט געמען פאר
 אנטיב אז ער זאל וועלן איך וועל מיט דיר מונח ויין אונ געס. דיר דעם שעפס פאר
 דיא געלט וואס איר בארף. דיר געבין (אפילו מאה) אפילו ער האט איר צו גיזאגט
 איין שעפס. אונ ער האט איר גיגעבן הונדערט שעפסין (כולן אסורין) זען אלע הונדערט
 שעפסין אסור סקריב צו ויין אויף דעם מונח (וכן האומר לחברו הא לך סלה זה וחלין
 שפחתך אצל עבדי) אונ אויב ראובן זאגט צו שמעון נאדיר דעם שעפס דער פאר
 וואס דיין דינטט דיא געגענט וועט געקטיגען בייא מיין יודישען קנעכט. אונ דער
 יודישער קנעכט האט גיט גיין יודישע ווייב רבי אומר אינו אהנן רבי זאגט דעם
 שעפס מען מען סקריב ויין אויף דעם מונח. ווייל איודישער קנעכט מען מונח ויין
 מיט אדינקטואנגעניט. אפילו ער האט גיט אידישע ווייב (והקמים אסורים אהנן) אונ דיא
 הכמים

כעניינא לסוליד ממנס עבדים כיון שלא היתא ואחר נמל תשעה טלאים ובלבד כנגד העצמות
 לו חשב מתחלה. כלכך חתונה אסורה לדברי מלואים שנטל חבירו העצמה מלואים שכנגד
 חכמים. ודאי דאמר לא הוי חזק לית ליה סליי הסתעפה וכלל. כלל אסורים משום מחיר כנגד
 סבדא. דודאי אפי' אין לו חשב ונזים רבו וסני' שעס הכלל מותרים ונבג' פריך אמאי
 מוסר לו שפחה איהו מחיר בלבד. האומר לחבירו מיפוק מד לכדי
 כעניינא. א"ל אפילו (הא לך) מדה זה. תחת בלבד זה. וכן כלכל וסני' כולסו
 חית ליה סבדא. שני שותפין שחלקו. אחד נמל עשרה לשחרו ומשני סני'
 סבדא סוליד ועבד ואחר נמל תשעה ובלבד. שבנגד הכלב במאי פסקין כגון
 כשפחה כעניינא לא אסורים שעס הכלב מותרים (אתנן) דמיני דמי כלב מחד
 הכיב חזק זוכס. מנייניו. שחין בלואי
 ואין כלכל כר': א' אחד נמל עשרה טלאים שכנגדן עלט שוס דמי הכלב דספחא שייכי

חכמים ואין ויא הייסק אונגה. ונארום ווען מעג אידישער קנעכט מונגה ויין מיט
 אריינסט אפגעניט. גאר אז ער האט אידישע ווייב. אבער אז ער האט גיט קיין
 יודישע ווייב. פאר ער גיט מונגה ויין מיט דא דיקנסט דא גנעניט. דריבער הייסק
 ויא אונגה. איז דער שעפס וואס ראובן האט גינעסן צו שמעון אסור סקריב צו
 ויין אויף דעם מונגה וועיין בהרע"ב: ג (איהו מחיר בלבד) וואס הייסקט דא פארטאשונג
 פון אהונט האוסר לחבירו הא לך מלה זה פחת בלבד זה איז איינער וואס צו ויין סקריב
 גאדיר דעם שעפס פאר דעם הונט. איז דער שעפס אסור מען זאל אים סקריב ויין
 יאן שני שותפים שחלקו אייב צוויי שותפים ראובן און שמעון. האבן נייטילט וייער
 שותפות אחר נמל עשרה) ראובן האט גינעסן צעהן שעפסין (ואחר נמל תשעה
 בלבד) און שמעון האט גינעסן ויין שעפסין מיט אהונט (שבנגד הכלב אסורים) דא
 צעהן שעפסין וואס ראובן האט גינעסן ווס וי ווען געגן דא ויין שעפסין מיט דעם
 הונט. וועגן אלע צעהן שעפסין אסור (שעס הכלב מותרים) און דא ויין שעפסין וואס
 שמעון האט גינעסן מיט דעם הונט. וועגן אלע ויין שעפסין מותר. ויא גמרא פרענט
 פאר וואס וועגן אסור אלע צעהן שעפסין וואס ראובן האט גינעסן. איינער בארף
 דאך גאר אסור ויין. געגן דעם הונט. און דא איבעריגע ויין בארפן מותר ויין.
 ענפערט דא גמרא דא שמענסט אז דער הונט איז מער ווערט וויא אשעפס. פון
 אלע צעהן שעפסין איז נישא איינער וואס זאל ווערט ויין אזוי פיל וויא דער הונט
 איז ווערט. דהיינו דא צעהן שעפסין פון ראובן. איז געווער שעפס ווערט אגילדין.
 איז צו ואמען צעהן גילדין. און דא ויין שעפסין פון שמעון וואס מיט דעם הונט.
 איז געווער שעפס ווערט אגילדין ווייניגער אסערה ופיגס גראשין. אלע ויין צו ואמען
 וועגן ווערט ויין גילדין ווייניגער ויין מעות. און דער הונט איז ווערט אגילדין מיט ויין
 מעות. איז אויף צו ואמען צעהן גילדין. וועגן דאך דא צעהן שעפסין וואס ראובן
 האט. איינער וואס איז ווערט אגילדין געגן דעם גילדין וואס דער הונט איז ווערט.
 און דא איבעריגע ויין שעפסין פון ראובן קענען גיט ויין נישא השם. געגן דא ויין
 שעפסין פון שמעון. ונארום דא ויין שעפסין פון ראובן איז דאך געווער שעפס מיט
 אסערה מער ווערט וויא אשעפס פון שמעון. גאר דא מעות וואס פאלט פון געווער
 שעפס פון שמעון וועגן דא איז דעם הונט. וועגן דאך דא ויין שעפסין פון ראובן אויף

דמי סכלב ככלו כגון שמונ' שנגדן שוין כל מסן צהמס לקרבן וסלת למנחות : יינוח שמנים אחד דינר דסוי י' דינרין וחזקת חשעה שעמו וסלתות אסורים . חבל חטים ועשאל סולת שוין כח אחד דינר חסר מעט דסייט חשעה זיתים ועשאל שמן ענבים ועשאל יין כרי חז' דינרים פחות ט' מעות וסכלב שום דינר וע' מותר' דדנשיקן שמיסס סס ולא שמויסקן ולא מעות ממלא בלחזקת עשר שכנגד סט' וכלב ים כסן ט' שכלל אחד מסן ים צו מעט מחזיר כלב . וסעשיני כלו מחזיר כלב : שנים ולא ארבעה . שמיסס דכח קרא פלגינא לים . כחילו כחש שנים סן . שמיסס אשמועינק דוקא חתקן זוגס ומחזיר כלב ולא ארבעה חתקן כלב קמשמע לן דלא . דאמר קרא לכל כדר ומחזיר זוגס וסן משמע סן ולא ולדותיסקן : לסוליא חת סנדור ככר : עופות . של נתן לה כספים הרי אלו מותרים . לקנות חולין כרי חלו פסולים לסקרנס .

גימאחשט יעדער פונדער זיט איין מעה גענין דעם הונט (אתנן פלג) אויב ראובן זאגט צו שמעון גאדיר דעם שעפס אונ אויך ווער מונה זיין מיט דיין הונט (ומחזיר זונה) אדער ראובן זאגט צו שמעון גאדיר דא זונה אונ גיב מיר דעם שעפס דער אלו מותרים די שעפסין מען מען פקדיב זיין (שנאמר) וארום עם שמיים אין פסוק (שנים) צוויי זענען אסור . אתנן זונה אונ מחזיר פלג (ולא ארבעה) אדער גיט פיר . אתנן פלג אונ מחזיר זונה זענען מותר (ולדותיה) ביטריין דא קינדער פון דעם אתנן זונה אונ פון דעם מחזיר פלג זענען מותר פקדיב צו זיין (שנאמר) וארום עם שמיים אין פסוק (הן) זיין זענען אסור (ולא ולדותיהן) אדער זייערע קינדער זענען גיט אסור ואין פסוק שמיים שנינו . ברשית דא גמרא גלייך וואו עם וואגט גישטאנען צוויי ווערמער שני הן . צוויי . אדער גיט פיר . זיין . אדער גיט זייערע קינדער : ר (נתן לה פסלים) אויב ער האט גיגעבן צו אונז געלט (דרי אלו מותרין) מען מען קויפט פאר דא געלט בהמות אונ זיין מקריב זיין (וינוח שמנים וסלתות) אויב ער האט גיגעבן זיין אונז וויין . אדער אייל . אדער קעהל (וכר דר שביעצא בו קרב על גבי מזבח אסור) אדער אנדערע זאכן וואס מען קען זיין מקריב זיין אויף דעם מזבח . אזוי וואו זיין זענען . אונ מען דארף זיין גאר גיט ענדערין . פאר מען זיין גיט מקריב זיין אויף דעם מזבח . אדער אז ער האט גיגעבן צו אונז וויין . אונ זיא האט גימאכט פון זיין קעהל . אדער ער האט איר גיגעבן אייל פירמען . אונ זיא האט גימאכט פון זיין אייל . אדער ער האט איר גיגעבן נוינגרודין אונ זיא האט גימאכט פון זיין וויין . מען מען דא קעהל אונ דא אייר אונ דא נויין מקריב זיין אויף דעם מזבח (נתן לה סקדשיק) אויב איינער האט גיהאט אדער פסח אונ ער האט גיזאגט צו אונז אויב דא וועסט מיט מיר סונה זיין וועל איך דיר מיט ציילן אויף מיין קרפן פסח . אונ זיא האבן אונ גימאכט (דרי אלו מותרין) איך דער קרפן פסח מותר . אונ אויב איינער גיט צו אונז וויין אדער קרפן . אעולה אדער שלמים ווערט גיט אסור דער קרפן אונ מען מען איר מקריב זיין (עופות דרי אלו

שחטק ומחיר חל עליהן: עופות שאין המים שניהן גרמו לולד שיצא. וזה חס גורם מותר פוסל בהן. דלמא קרא (ויקרא כב) חמס אבל נרבעה כשהיא מעצרת סולד פסול לקרבן. זכר בכשבים. חמס חכמות בכשבים וחין דסיח וולדס נרבעי: וידר טרפה. לא יקרב חמס חכמות בעוף: לכל גדר. כל לסיח אבל להדיוט דברי סכל שרי ללאו מגופה קא חס העוף. שאף סוף כל בנדר שחטק ומחיר חל עליו: **ה** כל האסורים על גבי המזבח. כגון כהנים שנרבעו כשהיו חולין. וחל"כ נחשברי וילדס. סולד מותר לקרבן שזכר של סתם שבה על כהנים וזי וסיל שסיל אסור

שהיה בדין מה אם המוקדשין שהמוס פוסל בהם אין אתנן ומחיר חל עליהם (עופות) שאין המים פוסל (בהן) אינו בדין שלא יהא אתנן ומחיר חל (עליהן) ת"ל (שם) רכב נדר להביא את העוף: **ה** כל האסורים על גבי המזבח. ודרויתיהן מותרים. ולר טרפה רבי אדיעור אומר לא יקרב על גבי המזבח. וחכ"א יקרב. ר' חנינא בן גורס חסור ורנן

אסורין) אויב אייגער האט גיגעבן צוא אונזע טויפן ופראשטע ניש קיין קרבן טאר מען ניש מקריב זיין פאר אקרבן (שתיה בדין) דער דין וואלט בדארפט זיין מען נאר טויפן יא מענן מקריב זיין (מה אם המוקדשין שהמוס פוסל בהם) באדאך אקרבן וואס ער איז אזוי הייליג. אויב ער פוקט אפערער. טאר מען אים ניש מקריב זיין (אין אהנן ומחיר חל עליהם) פון דעסמיוענין אויב ער האט גיגעבן דעם קרבן אמתנה צוא אונזע. אדער ער האט אים גיטאשט אויף אהנן. ווערט ניש פסול דער קרבן (עופות שאין המים פוסל בהם) טויפן וואס זי ער הייליגקייט איז גרינגער. אויב אטויב דא אפערער מען מען איר מקריב זיין אויף דעם מזבח (אינו בדין) בארף דען ניש זיין דער דין (שלא יהא אתנן ומחיר חל עליהן) אויב ער האט גיגעבן אטויב אמתנה צוא אונזע. אדער ער האט גיטאשט אטויב אויף אהנן. זאל דיא טויב ניש פסול ווערן מקריב צוא זיין איר (תקדוה לומר לכל גדר דהביא את העוף) דריבער שטייט אין פסוק אלץ וואס מען גען מקריב זיין פאר אנדר. זאל ניש זיין אמתנה פון אונזע. אונג ניש גיטאשט אויף אהנן. אונג אטויב קען מען דאך אויך מקריב זיין פאר אנדר. טאר ניש זיין אזוי אטויב וואס איז אמתנה פון אונזע. אונג ניש נוס איז גיטאשט אויף אהנן: דוקל האסורים על גבי המזבח) אלע פחמות וואס מען טאר זיין ניש מקריב זיין אויף דעם מזבח (קדושתיהן מותרים) דיא קינדער זייערע מעג מען מקריב זיין אויף דעם מזבח ואויב אפגעטש אונז האט מנה ניווען מיט אמתנה אמתנה. דער נאך איז דיא פחמה מעגערט גיטארין אונג האט גיטארין אקאלב. מעג מען דיא קאלב מקריב זיין אויף דעם מזבח. ואפער אז דער מעגטש האט מנה ניווען מיט אמתנה ווען זי איז ניווען מעגערט. דער נאך אז דיא קאלב ווערט גיטארין. טאר מען איר ניש מקריב זיין (ולר טרפה) דיא קאלב וואס (ווערט גיטארין פון אמתנה) פחמה וואס וועט ניש לעבן. רבי אלעזר נאנט (לא יקרב על גבי המזבח) מען טאר ניש מקריב זיין דיא קאלב אויף דעם מזבח (הקמים אסורים יקרב) אונג דיא חכמים זאגן מען מעג מקריב זיין דיא קאלב אויף דעם מזבח. רבי העניא בן אנטיגוס וואס (קשרה) שניקה מן הטרפה אויב אפטרפה קאלב

צרי זה חס גורם מיתר. ולמ"ד מרפס אינס להאבילין לכלבים. דנפסולי המוקדשים שנפדו זלדה. משכחת לה כגון טעברה ולבסוף כתיב חזנה ואלכלה בשר ודדשי' חזנה ולא נטרסה. וזכה פליגי דר"א סבר טובר ירך אמו גיזה. ואלכלה ויא לכלבין. בשר ואל חלב: הוא. ורבנן סברי טובר לאו ירך אמו הוא. פרק ז י"ז בקדשי מזבח. שקדשי מזבח עושים

יאין הלכ' כר"א: בשרה אנטיגנוס אומר כישרה שינקת מן המרפה פסורה מעד גבי המזבח. כל הקדשים שנעשו מרפה אין פורים אותם. שאין פורים את הקדשים. להאבילין לכלבים:

פרק ז י"ז בקדשי מזבח. מה שאין בקדשי בדרק הבית. ויש בקדשי בדרק הבית. מה שאין בקדשי מזבח. שקדשי מזבח עושים תמורה וחייבין עליהם משום פגול. נותר ומכא. ולרן וחלבן אסור לאחר שרפה. להאבילין לכלבים:

בסמך שנחפזתם בכרשיו טבוח כוכבים הכל מודים שסיה כשרה למזבח. ואין הלכה כר' חננה בן אנטיגנוס: שאין פורים את הקדשים קדשי מזבח: ולרן וחלבן אסור לאחר פדיון

האם גיוויין פון אברהמה וואס איז אטמפה. פון נאך דעם וויינען ביז פיר אונ צוואנציג שעה (פסולה מעל גבי המזבח) טאר גען גיט מקריב זיין דא קאלב אויף דעם מזבח. אבער נאך פיר אונ צוואנציג שעה מען מען איר מקריב זיין יאל הקדשים שנעשו מרפה אין פורים אותם אויב אקריבן איז קראנק גיווארין אונ ער וועט פייגעריין טאר מען אים גיט אויס לייזן ושאין פורים את הקדשים להאבילין לכלבים) מען טאר גיט אויס לייזן אקריבן מען זאל אים געבין עסין צוא הינט:

פרק ז א ויש בקדשי מזבח מה שאין בקדשי בדרק הבית עם איז דא דינים ביא דא בהמות וואס זענען גיהיליגט גיווארין צום מזבח. וואס זיין זענען גיטא ביי דא בהמות וואס זענען גיהיליגט גיווארין מען זאל זיין פאר קויפין אונ גיט ויא געלט זאל מען פאריקטען דעם בית המקדש ויש בקדש בדרק הבית איז עם איז דא דינים ביא דא בהמות וואס זענען גיהיליגט צום מזבח ויא גיטא ביי דא בהמות וואס זענען גיהיליגט גיווארין צום מזבח (שקדשי מזבח עושים תמורה) דא בהמות וואס זענען גיהיליגט גיווארין צום מזבח. קען מען אומטאהשין אויף איין אנדער בהמה. אבער די בהמות וואס זענען גיהיליגט גיווארין צום בית המקדש פאריקטען. קען מען גיט אומטאהשין אויף איין אנדער בהמה (וחייבין עליהן משום פגול נותר ומכא) דא בהמה וואס מען האט גיהיליגט צום מזבח. אויב ווען מען האט איר גישאכטין האט מען גיטראכט מען זאל איר עסין לייגער וויא דא צייט איז. אדער עם איז געבליבען פלייש פון אקריבן נאך דא צייט ווען מען טאר שוין גיט עסין. אונ ער האט גיגעריג. אדער אכטן וואס איז סמא האט גיגעסין קדשים איז ער חייב פליית (לרן וקריבין)

תמורה פרק ז

פריונס. והשוחט בחוץ חייב. ואין
ניתנים מהם לאימנין בשבין. משאכ
בקדשי בדק הבית: **ב** יש בקדשי
בדק הבית. מה שאין בקדשי מובה.
שפתם הקדשות לבדק הבית. הקדש
בדק הבית חל על הכל ומעלין
בגדוליהן ואין בהם הנאה לכהנים:
ג אחד קדשי מובה. ואחר קדשי
בדק הבית. אין משנין אותן מקדושה

חלבן דכתיב נשר ולא חלב. ולכן כגון דליטער
לפני פדיון. ואולי לאחר פדיון. לית ליה
הקדשה לאקדושינו דמכה קדושה דהויה קא
אחיה. לפרקונו. לא אלימא מלתא למחש
פדיון. אבל נחשבו לאחרי פדיון כילד לבי
ואיל מינו ומותרים. ובקדשי בדק הבית אבי
איעבור קודם פדיון מותרים. דלא אקדושינו
חלא דלמי ולא חמירא קדושהו כלי סאי:
ואין נותנים מהם. מקדשי מובה: לאומנים.

שבוים במקדש: בשבין. קסס מועלים שכל
מקדשי בדק הבית דלמיר דחמלא (שמות כה)
הבית: **ב** חל על הכל. ואפילו דבהמה כמלאה ובהמים: ומעלין בגדוליהן. סמקדיש כמלאה
לבדק הבית מועל כחלבה ואם סקדיש דהנולח מועל דביתס. משא"ל בקדשי מובה שחלב
של מוקדשים וזילת תורים לא נהנים ולא מועלים: ואין בהן הנאה לכהנים. אבל בקדשי
מובה יש מהם שזכר נאכל לכהנים ויש מהם שזכרן בעור: **ג** ואין משנין מקדשה ל דושה.

והלכו אסור לאחר פדיונם אונאוב מען הט דעם קרנן אוים גיליט. דיא קאלב וואם דער
קרנן איז מיט איר מעגרת גינארין פאר דעם אוים גיליט. אונ ויא ווערט גינארין
נאך דעם אוים גיליט. אונ דיא מילך וואם דיא בהמה גיט נאך דעם אוים גיליט. איז
דיא קאלב אונ דיא מילך אסור ויהשוהין בחוץ חייבם אונ אז מען שעקט איר אויסער
דיא עצה קומט פרת וואן גוהנים מהן לאומנין בשבין) דיא בעלי סלאכות וואם
ארבעטין אין בית המקדש. סאר מען ויא גיט גענין אקרנן פון מופם פאר וייער ארבעט
(מה שאין בן בקדשי בדק הבית) דיא אלע דינים זענען גיטא ביא דיא בהמות וואם
זענען גיטא גינארין צום בית המקדש פארקומען: **ב** ויש בקדשי בדק הבית מה
שאין בקדשי מובה עם זענען דא דינים ביא דיא בהמות וואם זענען גיטא גינארין
גינארין צום בית המקדש פארקומען. וואם זענען גיטא ביא דיא בהמות וואם זענען
גיטא גינארין צום מופם (שפתם הקדשות לבדק הבית) אז אייער זאגט אויף
אבהמה ויא זאל זיין הייליג. אונ ער האט גיט גיטא צו וואם ויא זאל זיין הייליג.
איז ויא הייליג צום בית המקדש פארקומען (הקדש בדק הבית חל על הכל) אויף וועלכע
זאל מען זאגט דאס זאל זיין הייליג צום בית המקדש פארקומען. ווערט דאס הייליג.
אפילו אויף שטייגער אדער אויף אפערד. פאר קויפט מען ויא אונ מיט דיא געקט
פארקומט מען דעם בית המקדש (ומעלין בגדוליהן) אונ אויב מען האט הגאה פון דיא
זאבין וואם וואקסט ארום פון ויא. וירוינו ער האט גיטאט אויף אקה ויא זאל זיין
הייליג צום בית המקדש פארקומען. אונ ער האט הגאה פון דיא מילך וואם מען
מעקט פון דיא קה. אדער ער האט גיטאט אויף אקה ויא זאל זיין הייליג צום בית
המקדש פארקומען. אונ ער האט הגאה פון אירע אייער. ודאך מען פריינגען
אקרנן שטייגה וואן בהם הגאה לכהנים אונ דיא כהנים האבין גיט קיין הגאה פון
דיא זאבין וואם מען הייליגט צום בית המקדש פארקומען: **ג** ואחר קדשי מובה
ואחר קדשי בדק הבית) דיא זאבין וואם זענען גיטא גינארין מען זאל ויא מקדש
זיין אויף דעם מופם. אונ דיא זאבין וואם זענען גיטא גינארין צום בית המקדש
פארקומען (אין משנין אותן מקדושה דקדושה) סאר מען ויא גיט זענערין פון איין
הייליג

קדשי מזבח לא יעשה שלמים עולה ולא עולה
 שלמים. וכן סקדים לבדק הסיכל. אין משל
 אותו לבדק המזבח וכל כיוצא בזה: ומקדישין
 איהו. מקדשי מזבח קאי: הקדש עליו. הכהנים
 קדשי מזבח מוחן לכסן את
 עולה הרי זו לבדק רבוי. ומקדישין אותן
 מעלין אותם בדמים יקברו. רבי שמעון אומר. קדשי
 לפי מה שיש לו הבית לא עשה ולא כלום
 כס ומוחן לגזר שחין שלו ואין אחד מקדים
 דבחן בערכין מחירים אדם את קדשיו חס נדר
 מוחן דמיחן ואם נדבס מוחן את עובדן כלומר
 חס בדמם זו סתם נדר כגון דאמר הרי עלי
 עולה וספרים זו לנדרו כיון דאם מחס או
 נגדבס חייב בחטיוותס נמלאת כולם שלו ומוחן
 כל דמיס לחס לכסן וס' נמי חס הספס
 לב' קדשי מזבח ואם נדבס דאמר הרי זו
 עולה דאם מחס חייב בחטיוותס נמלאת
 שחין לו חלק כס חלא עובד הנאס דרשאי

שחין שלו ואין אחד מקדים דבר שחין שלו
 כך כ' רמב"ם: ואם חסו. קדשי מזבח אפי
 לאחר שסוממו חבל עדיין לא נפדו: יקברו.
 ואינו יכול לפדות ולסחילן לכלבים ואפי' למחן
 דאמר פודין את הקדשים לסחילן לכלבים ס' מ
 כשנערפס דאפשר לה כסעמדה וסערכס.
 חבל משמחו דל' לקיים כסו וסעמיד וסעריך
 חין פודין אותן: ר"ש אומר קדשי בדק הבית
 אם מהו יפרו. קסבר ר"ש דלא נאמר וסעמיד

הייליגקייט צו איין אנדער הייליגקייט. למשל. ער האט גיזאגט. דיא ברהמא זאל זיין
 אעולה. נאך מען גיט מאכין פון איר שיקים אדר איין אנדער קרן. אדער ער האט
 גיזאגט. דיא נאך זאל זיין הייליג מען זאל מיט איר געלט פאר ריכטען דעם היכל.
 נאך מען גיט מיט דיא געלט פאר ריכטען דעם מזבח אדער איין אנדער ונדעפןדישין
 אותן הקדש עירוי) אונ מען קען הייליגען אקרן צום מזבח. אז מען זאל געבין דאס
 פאר בעסערונג ודיא הנאה וואס ער האט אין דעם קרן צום בית המקדש פאר
 ריכטען (ומחרימין אותן) אדער ער זאל געבין דאס פארבעסערונג ודיא הנאה וואס ער
 האט אין דעם קרן צו חכם. ודהיינו אויב ער האט גיזאגט. דיא ברהמא זאל זיין
 אעולה. דער נאך האט ער גיזאגט. דיא עולה זאל זיין צום בית המקדש פאר ריכטען.
 אדער ער האט גיזאגט. דיא זאל זיין חכם. שאצט מען דיא הנאה וואס ער האט אין
 דיא עולה. דאס זאל מען געבין צום בית המקדש פאר ריכטען. אדער צום חכם.
 אויב דיא עולה איז גיזען אנדער בארף ער געבין וויא פיר דיא עולה איז ווערט
 צום בית המקדש פאר ריכטען. אדער צום חכם. אונ אויב דיא עולה איז גיזען
 אנדער. דיא הנאה וואס ער האט פון דיא עולה. וויא פיל אישראל וואלט אים
 געבין ער זאל געבין דיא עולה צו זיין טאכטערס וזהו וואס ער איז אפן ער זאל
 איר מקריב זיין. ער זאל דאכין דיא פעל פון דיא עולה. דאס זאל ער געבין צום
 בית המקדש פאר ריכטען אדער צום חכם וועיין פה בהרע"ב ובמס' ערכין פ"ח מ"ז.
 אדער אז ער האט גיזאגט אויף אברהמא ויא זאל זיין הייליג צום בית המקדש פאר ריכטען
 דער נאך זאל ער דיא ברהמא זאל זיין הייליג צום מזבח. אדער זיא זאל זיין וחרם. איז
 זיינע הייד נאר גיט. דיא ברהמא בלייבט הייליג נאר צום בית המקדש
 פאר ריכטען. אונ מער איז גיטא אין איר קיין הייליגקייט צו קיין זאך
 נאם מהו יקברו אויב אעולה אדער איין אנדער קרן איז גיפייגערט. ואפילו דער

והעידן חלף בקדשי מזבח. ולא בקדשי דלק בעזרה נמי בשרפס: וכן היה שנשחטה
הבית ואין כלל כר"ס: ד' ואלו הן הנקברים. בעזרה. ואת"ל דחיה ליכא למגור דס' דלמא
משום דליסורי סגלא ניסו: הפילה שלא טעו לקבור קדשים פסולים דהא כ"ע ידעי
הקבר. דאין סליא בלא ולל: ושער נזיר דחיס במוקדשים ליכא ולא אחי לחטופי.
טמא. דחילו שער מיר
טבור כשמגלה ביום
מנחת ימי מזבז בשרפס
ולא בקבורה: חולין
שנשחטו בעזרה
ישרפו. משום
דמחלפי בקדשים
שחירטו בכס פסול
טומאה או פסול נותר
וטעו למימר דכו נמי
יקברו. ואין ילפי'
הבית אם מתו יפרו: ד' ואלו הן
הנקברים. קדשים שהפירו יקברו.
הפילה ישרא תקבר. שור הנסקר
ועגרה ערופה וצפורי מצורע. ושער
נזיר ופטר חמור בשר בחלב וחורין
שנשחטו בעזרה. ר' שמעון אומ' חורין
שנשחטו בעזרה ישרפו. וכן חיה
שנשחטה בעזרה: ד' ואלו הן
הנשרפים. חמץ בפסח ישרף. ותרומה
מלכתיב בחטאת בלש תשרף למד על כל
לך את משמרת תרומתי. בשתי תרומות הכתוב
פסולים שנקודש בשרפס. כלכל חולין שנשחטו
מזכר אחת תרומה טבורה ואחת תרומה טמאה

קרבן האט גיחאט אפגעלערט מוז מען אים בנראבין. כפי שמעון ואנטי (קדשי בדרק
הבית אם מתו יפרו) דא ביהמות וואס מען האט גיחיליגט צום בית המקדש פארברענט.
אויב זיין זענען גיפייגעט. מען מען זיין אויס גיזין. און דא גבלה מען מען געבין
צוא הינט: ד' ואלו הן הנקברים) דא זאבין מוז מען בנראבין (קדשים שהפילו יקברו)
אויב אברבן האט מפיל גיזען אקאלב. זאל מען דא קאלב בנראבין (הפילה שליא
תקבר) אויב זיא האט מפיל גיזען אזוי וזיא אביימיט. זאל מען דאם בנראבין. ווייל
אין דא ביימיט איז געווען דא אקניד (שור הנסקל) אאקס וואס האט גיברגט אפגעשט.
און מען האט דעם אקס געווארפן מיט שטיינער ביז ער איז גיברגט גינארין. מוז
מען אים בנראבין (ועגלה ערופה) אקאלב וואס מען האט איר אפ גיחאקט דעם קאפ
אזוי וזיא עס שטייט אין סוף סדרה שופטים. דארף מען איר בנראבין (וצפורי מצורע)
און דא פייגעלאך וואס אפצורע וואקעציגער גריינגט ווען ער ווערט מחור. דא
אייגע וואס מען שעקט דארף מען בנראבין (ושער נזיר) דא האר פון אנזיר וואס איז
טמא. אז ער שערט זיין אפ. דארף מען זיין בנראבין (פטר חמור) אאזייל אפזכור אז
מען האט אים גיט אויס גיליזט מיט אשעפס. דארף מען אים אפ האקן דעם קאפ
און אין גאנצן בנראבין (בשר בחלב) אז מען האט גיחאקט פלייש מיט מילך. דארף
מען דאם בנראבין (וחולין שנשחטו בעזרה) אויב מען האט גישאקט אפראקטע ביהמה
אין דא עזרה פון בית המקדש. דארף מען איר בנראבין. כפי שמעון ואנטי (חורין
שנשחטו בעזרה ישרפו) אז מען האט גישאקט אפראקטע ביהמה אין דא עזרה. זאל
מען איר פאר ברענגען (וכן חיה שנשחטה בעזרה) און אויב מען האט גישאקט אפריה
אין דא עזרה. איז אויך דער דין מען זאל איר פאר ברענגען: ה' ואלו הן הנשרפים
און דא זאכען דארף מען פאר ברענגען תמין גפסח ישרא אז מען געפינט תמין אום
פסח דארף מען פאר ברענגען. און דא תמין פון ערב פסח דארף מען פאר ברענגען
(ותרומה טמאה) וואס איז טמא גינארין דארף מען פאר ברענגען (ותרומה טמאה)

בהיב לך שלך תסא לסכיקס תחת חכשילך : לאכלן חוך לזמן או חוך למקומן : ישרפו .
 ערלה . מכלאי הכרם גמר . וכלאי הכרם מדכחיב בחטאת בלא השקף . למד על כל
 דכחיב (דברים כב) פן תקדש תוקד חש : פסולים שנקודש שכן בשרפס : אשם תלוי .
 את שדרבו לישרף תערלה וכלאי הכרם קאי חש שחטו וקודם וריקה דמו נודע לו שלא
 מוכלים של ערלה טבאה והערלה וכלאי הכרם . את
 וכן כלאי הכרם שדרבו לישרף וכלאי הכרם . ומה שדרבו
 שדרבן לישרף ישרפו ד קבר יקבר . ומדריקין בפת ובשמן
 משקין שלין דבן של תרומה : כל הקדשים שנשחטו
 לישרף יקברו : חוץ לזמנן וחוץ למקומן . הרי אלו
 ומדריקין בפת ובשמן ישרפו . אשם תלוי ישרף . ר' יהודה
 של תרומה . משום אומר יקבר . הטאת העוף הבאה על
 דכלל תרומה עפ"י טס חמץ בפסח וכו' .
 חמץ בפסח וכו' כלאי הכרם דליסורי כלאה ניסו . כי ייחי מביאתם על הספק . דכאילו ואינו נקמרת
 ולא הטיב כימר שגס תרומה עממא חבורה לא חכפת נן אי זרק דס על הספק ואיכא
 נטמא . סדר תנא ומדריקין להטות בפת ובשמן נאכלת דשמה ללו ולד כוס . וחולין סיה ז'
 על תרומה עממא : ר' הוץ לזבן . על מנח וכליל . דחין חולין נאכלים במליקה ומשקף

סען האט גיפ' אג'ט אבויס . דיא פירות וואס וואקסן דיא ערשטע דבייא זאגן בארף
 קען פאר ברענגען (פלאי הכרם) אז מען האט גי'ט תבואה אין אינזיגארישן . בארף
 קען דיא תבואה מיט דיא ווייניגרייכין פאר ברענגען (את שדרבו לישרף ישרף) דיא
 פירות פון ערלה און פון כלאי הכרם וואס מען קען וויא פאר ברענגען . זאל מען פאר
 ברענגען (ומה שדרבו ליקבר יקבר) און דיא משקה פון ערלה און פון כלאי הכרם .
 וואס מען קען וויא גיט פאר ברענגען . זאל מען וויא גיטארישן . מען זאל אויס גראפן
 גרוב אין דיא ערד און אריין גיסען אינזיגאריש דיא משקה . און פאר שיטען מיט ערד
 ויבדלגין בפת ובשמן של תרומה גרייט פון תרומה וואס איז טמא גיטארישן . מען קען
 מיט וויא הייזין אהויבן . און הנאה האבען פון דיא גרייט ווען וויא ברענגען . און
 בויסאלי פון תרומה וואס איז טמא גיטארישן . מען קען אן גיסען אין אגאפס און
 ברענגען . און מען קען הנאה האבען פון דיא ליכטיגקייט : (כל הקדשים שנשחטו חוץ
 לחוץ וחיו למקומן) אלע קרפנות וואס מען האט וויא גישאכטין . און מען האט גיטאכט
 מען זאל וויא עסין ליינגער וויא דיא צייט וואס דיא תורה האט אויס גיעצט צום
 עסין . אדער מען האט גיטאכט מען זאל וויא עסין גיט אויף דעם ארט וואס דיא
 תורה האט גיט גיטען מען זאל וויא עסין (חרי אלו ישרפו) זאל מען וויא פאר ברענגען
 יאשם תלוי ישרף) אויב איינעם איז גיטען אפסאטאמער האט ער געזיגנט . האט
 ער גיטאכט אקדון אשם פון ספק וועגן תלוי איז טייטש אפסאטאמער און מען האט דעם
 אשם גישאכטין . דער נאך איז אים דער וואסמ גיטארישן אז ער האט נאר גיט געזיגנט .
 זאל מען דעם אשם פאר ברענגען כפי יהודה אומר יקבר) כפי יהודה נאנט מען זאל אים
 בגראפן ומטאת העוף הנאה על הספק משקה אויב זאשה האט ספיל גיטען אא"וו
 גיטאכטען נאך . וואו דיא נאך איז גיטא . און זיא וויא גיט וואס אינזיגאריש איז גיטען .
 אקדון אדער אהויבן . בארף ויא גריינגען אהויב פאר אקדון חטאת . טאדער איז
 אינזיגאריש גיטען אקדון איז זיא נאך אגעווענערין . דיא פלוט פון דיא טויב שפריצט

תמורה פרק ז

יכיו כשאר קדשים פסולים : וימלכה לאמה .
 ומת המים היתם עובדת בעזרה ויולדת לנחל
 ודרון ואידי דעוף כך הוא מתמקמק ויולד
 קלות המים : כל הנשרפין לא יקברו . ולמלא
 ופי' איש ומסכה לכו ואכיל לכו : וכל
 נקברים לא ישרפו . משום דכל הנקברים
 פק' אסור . וכל הנשרפין כגון חמץ ותרומה
 לאלים אפרן מותר לכנסם בגדים . וכן כל
 הנשרפין דסקדש נמי אפרן מותר . חוץ מתרומה
 דשן דכתב ביה רחמנא (שם ז) ושמו אלל סמנח . ותינח ושמו נחח . ושמו טלו ושמו
 טל יצר : רבי יהודה אומר כו' ואין סלכס כו' יסודס כפל סך תלחא כבי דמתני' :

סליק מסכת תמורה

מסכת כריתות

על שנים ושש כריתות . לטונר כמז' בלא
 סהראס : הבא על אשה ובתה .
שליש ושש כריתות בתורה .
 הבא על האם . ועל
 אשת האב ועל הכלה . הבא על
 זכור ועל הבהמה והאשה המביאה
 את הבהמה עריה . הבא על אשה

ען אויף דעם מונח . און דיא מויב פאר פֿרעגנט מען . רבי יהודה זאגט (וימלכה לאמה)
 ען זאל דיא מויב אריין ווארפן אין דעם קנאל וואסער וואס גייט דורך דיא עוקה (פל
 ישרפים לא יקברו) דיא אלע זאכען וואס דער דין איז מען זאל זיין פאר פֿרעגנען .
 אר מען זיין גיט פֿונדאבין . טאמער וועט אייגער אויף גראבן און וועט דאס עסין
 פֿל הנקברים לא ישרפו) און דיא אלע זאכען וואס דער דין איז מען זאל זיין
 גראבן . טאר מען זיין גיט פאר פֿרעגנען . טאמער וועט מען הנאה האבען פון דיא
 ז . רבי יהודה זאגט אים רצה להחמיר על עצמו לשרוף את הנקברים רשאי אויב
 יגער וויל אויף זיך שווערער פאכען דעם איסור . און וויל פאר פֿרעגנען דיא וואס
 ען בארף פֿונדאבין . מען ער (אמר לו) האבען דיא חכמים גזאגט צוא רבי יהודה
 יכו מותר לשנות) מען טאר גיט ענדערין . ווארום דיא וואס מען פֿונדאבט אפילו זיין
 גרין פאר פֿוילט און ווערין ער טאר מען גיט הנאה האבען פון ווערע ער . און אז
 ען וועט זיין פאר פֿרעגנען וועט מען מיינען אז ווער דין איז מען זאל זיין
 פֿרעגנען . וועט מען הנאה האבען פון ווער אש . און אין אמת איז ווער
 אש אסור :

ו' א' ישרפים ושש כריתות בתורה) אין דער הלכה שטייט זעקס און דרייסיג
 עבירות וואס עס קומט אויף זיין פֿרת (הבא על האם) אז אייגער איז מונח
 ז זיין מוטער (ועל אשת האב) אדער מיט זיין פאטערס ווייב זיין שטיף מוטער וועל
 זא אדער מיט זיין שגור (הבא על הזכור) אדער ער איז מונח מיט אביו (ועל
 הקה) אדער מיט אבהמה (והאשה המביאה את הבהמה עליה) אדער אאשה האם
 ראבט אבהמה אביו אויף זיך . און דיא פֿהמה האם מיט איר מונח גינען והבא על
 ה (בתה) אדער מיט אאשה . וואס איר מאכטער איז זיין ווייב . דאס מיינט מען

המ
ציר
בנו
וא
הע
דר
אח
בא
קבל
זכח
לסר

כה
שם
זא
סך
קא
פֿר
אין
רע
פֿר
דין
קא
און
אז
זיין
אש
קא
אין
קיי
אין
סלי
און
דין
פל
זכר
זיטא
עמלי